

การศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้
จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

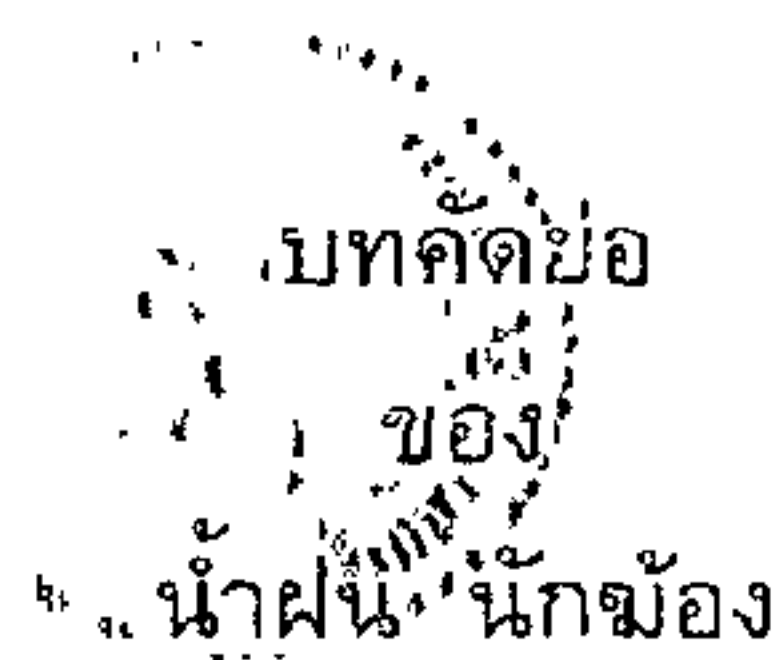
ปริญญานิพนธ์
ของ
น้ำฝน นักร้อง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ .

เมษายน 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้
จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
เมษายน ๒๕๔๖

นางสาวน้ำฝน นักร้อง. (2546). การศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ที่มีระดับสติปัญญา 50 – 70 กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดโสมนัส เลือกมาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 8 คน ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ๑ ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา แบบแผนการทดลองวิจัยครั้งนี้เป็นแบบ One – Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบทักษะทางภาษาไทยและการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาไทยโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า

ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอยู่ในระดับดี

ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

STUDY OF THAI LANGUAGE SKILLS OF MILD MENTALLY RETARDED CHILDREN
ACQUIRED THROUGH ACTIVITIES OF APPLIED CONCENTRATED
ENCOUNTERS METHOD

AN ABSTRACT
BY
NAMFON NANKONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Special Education
at Srinakharinwirot University
April 2003

Namfon Nankong. (2003). *Study of Thai Language Skills of Mild Mentally Retarded Children Acquired Through Activities of Applied Concentrated Encounters Method*. Master thesis, M.Ed. (Special Educational). Bangkok Graduate Schools, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Prof. Sriya Niyomthum, Assist. Dr. Paitoon Pothisaan.

The purposes of this study were two folds:

1. to study the abilities of Thai language skills after using Activities of Applied Concentrated Encounters Method.
2. to compare the achievement of Thai language skills of Mild Mentally Retarded children before and after using activities of Applied Concentrated Encounters Method.

The sample consisted of 8 educable mentally retarded children by purposive sampling. All of them were in Prathom Suksa 1, the first semester of the 2002 academic year at Wat Sommanat School. The design of the research was one – group pretest – posttest design. The instruments for this research were lesson plan of concentrated Encounters Method and Thai Language test. The subjects for 40 minutes in each session, 5 sessions a week, for 6 experimental. The collected data were analyzed by using Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test.

The results were as follow :

1. The abilities of Thai language skills after using Applied Concentrated Encounters Method was in good level.
2. The Thai language skills of the children with mild mentally Student children through Applied Concentrated Method Increased significantly at .01 level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ของ

นางสาวน้ำฝน นึกมั่ง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

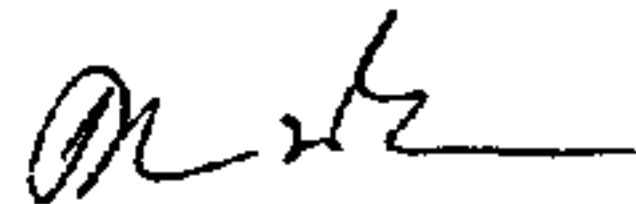

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

ประธาน

(ศาสตราจารย์ ศรียา นิยมธรรม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยวิญญู)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัยพงศ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากศาสตราจารย์ศรียานิยมธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยวิญญู ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องเป็นอย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติเจริญ อาจารย์อัจฉราวรรณ มะกาเจ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนวัดโสมนัสที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในด้านสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์ทองนวล ภูประเสริฐและเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการทดลองจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาคการศึกษาพิเศษทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ และขอขอบพระคุณพี่ๆ นิสิตปริญญาโททุกท่านที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษาตลอดจนเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีมาตลอด

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของคุณยายหอมไกล่ คุณแม่ประมวญ นาคเล็ก คุณน้าจอมขวัญ พุทธิมัย ที่ได้เลี้ยงดู ตลอดจนคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความรู้และขอมอบคุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทุกคน

น้ำฝน นกข้อง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องทางสติปัญญา	8
ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา	8
ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	8
ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	10
หลักการสอนของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	13
หลักสูตรของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา	17
พัฒนาการทางภาษา	17
ทักษะการฟัง	23
ทักษะการพูด	25
ทักษะการอ่าน	27
ทักษะการเขียน	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะภาษา	32
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	35
ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	35
หลักการและแนวทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	37

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) ตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	39
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	43
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	45
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	62
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	62
สมมุติฐานของการวิจัย.....	62
วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	62
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	65
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย.....	65
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	73
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	117

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา.....	9
2 พัฒนาการทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	17
3 คะแนนทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษา โดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	49
4 เปรียบเทียบทักษะทางภาษาไทยของของเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาเรียนได้ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะ ทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	50

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เพราะภาษาเป็นมวลประสบการณ์และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ถ้าขาดสิ่งสำคัญนี้แล้วมนุษย์คงไม่สามารถรวมกันเป็นสังคมได้ ซึ่งหมายความว่า มนุษย์มีอาจที่จะอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง แต่จะต้องติดต่อไปมาหาสู่กัน โดยมีภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญช่วยให้เข้าใจกัน การใช้ภาษาของมนุษย์ต้องอาศัยกระบวนการ ทางภาษา คือ การรับเข้าและการส่งออก ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการติดต่อและสื่อความหมายให้เข้าใจกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

ภาษาไทยมีบทบาทที่สำคัญกับวิถีชีวิตของคนไทยเพราะใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารระหว่าง คนไทยทั้งชาติ เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ความรู้ ความคิด ซึ่งคนไทยทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อให้มีความเข้าใจ และสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูงสุด (กองเทพ เคลือบพณิชกุล. 2542 : 6) ดังนั้นหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ในการแสวงหาความรู้ใหม่ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ จุดมุ่งหมายสำคัญในการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาคือเพื่อให้นักเรียนมีทักษะทางภาษา ซึ่งประกอบด้วยทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ให้สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์เพื่อการดำรงชีวิตของตนและสังคมประเทศชาติ (วรรณิ โสมประยูร. 2533 : 193)

คนปกติมักจะไม่มีปัญหาทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพราะสามารถเข้าใจและติดต่อสื่อความหมายให้คนอื่นเข้าใจได้ แต่คนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มักมีความบกพร่องทางด้านภาษา เนื่องจากมีพัฒนาการด้านภาษาล่าช้ามาก จะพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาพูดได้น้อยคำ หรือพูดไม่ได้ หรือพูดได้ไม่ชัด ซึ่งคนอื่นฟังแล้วไม่เข้าใจ การเรียนรู้ทางภาษานั้นไม่ใช่หมายถึง การพูดคุยอย่างเดียว แต่การเรียนรู้ทางภาษานั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ 2 ลักษณะ ได้แก่

1. กระบวนการเรียนรู้โดยการรับเข้า คือ การรับเอาภาษาและข้อมูลต่าง ๆ เก็บไว้ในสมองแต่เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความจำไม่ดี ลืมง่าย จึงสามารถรับรู้ น้อย และข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในสมองได้น้อย

2. กระบวนการเรียนรู้โดยการนำออกมาใช้ คือ การนำเอาข้อมูลหรือสิ่งที่บันทึกไว้ในสมองออกมาใช้เป็นภาษา เช่น การพูด ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถเก็บ ข้อมูลต่าง ๆ ไว้ในสมองได้น้อย จึงสามารถใช้ภาษาพูดได้น้อย (ดารณี ธนะภูมิ. 2542 : 132 - 133)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอาจเรียนรู้ทางภาษาได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่จะแตกต่างกันในด้านอัตราความเร็ว และระดับความยากทางภาษา นั่นคือเด็กเรียนรู้ทางภาษา ได้ช้า และเรียนได้ในระดับไม่ยากนัก ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจว่าในการเรียนเมื่อใดที่ภาษาเข้ามา เกี่ยวข้องจะเป็นปัญหากับเด็ก โดยเฉพาะที่สลับซับซ้อนและมีความยากในการทำความเข้าใจ ปัญหาทางภาษาทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เด็กอาจ ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาในบางตอนที่ใช้ภาษายาก ๆ การวิจัยระบุว่าหากสอนภาษาแก่เด็กอย่าง ถูกวิธี ใช้วิธีการที่เหมาะสมมีโครงสร้างที่เหมาะสม เด็กอาจเรียบเรียง เรื่องราวต่าง ๆ หรือ นิทานได้ดี (ผดุง อายะวิญญู. 2544 : 9) ให้เข้าใจความหมายและการตอบโต้กับผู้อื่น โดยเฉพาะ ในคำพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่บ้าน ที่โรงเรียน และในชุมชน

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์เป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่ได้รับการพัฒนาจากนัก ภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน และครูผู้สอนภาษาหลายคน เป็นวิธีการสอนที่เน้น นักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีรูปแบบการสอนที่ยืดหยุ่น ปรับให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการจัดรูปแบบภาษา กระตุ้นและขยายการใช้ภาษาของนักเรียนอย่าง เหมาะสม การเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์โดยตรงของผู้เรียนจาก เรื่องราวในบริบทที่เน้นใน แต่ละครั้ง ทำให้นักเรียนเสาะแสวงหาความหมายด้วยตนเอง มีการซ้ำ ย้ำ ทวนและพัฒนาภาษา ของตนเองได้ในที่สุด นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา นักเรียน มีโอกาสใช้สมรรถภาพเรื่องที่จะเรียนอย่างลึกซึ้ง มีการซ้ำ ย้ำ ทวนบริบทอย่างสนุกสนาน และมีความหมายรวมทั้งเรียนรู้ภาษาจากบริบทต่างๆ โดยตรง (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2533 : 18 - 22)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ตั้งแต่มาตรา 22 – 24 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องถึงบริบทของการจัดการศึกษา การเตรียมการเพื่อกระทำ การทางการศึกษาที่จะ ส่งผลต่อผู้เรียนของครู พอสรุปได้ว่า ให้จัดเนื้อหา สาระ กิจกรรม แนวการเรียน ทักษะ กระบวนการเรียนโดยคำนึงและตระหนักถึงผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ทุกคนมีความรู้และพัฒนาตนเองได้ (มาตรา 22) การให้ ความรู้ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม (มาตรา 23) ให้ความรู้แตกต่าง

ระหว่างผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ใช้ปัญญา ให้เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงผสมผสานบูรณาการ ความรู้อย่างเหมาะสม (มาตรา 24) สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงเลือกวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นแกน ในการเรียนการสอนภาษาเนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่มีองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง มีองค์ประกอบการเรียน 3 ส่วนคือ การรับรู้ การบูรณาการ ความรู้ และ การประยุกต์ใช้ความรู้ โดยใช้เทคนิคต่างๆให้สอดคล้องกับวิธีการสอน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงเลือกวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามาใช้ในการจัดการเรียน การสอนในวิชาภาษาไทย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 1 - 2) ดังนั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จึงน่าจะเป็นวิธีการสอน แบบหนึ่งที่ใช้สอนทักษะทาง ภาษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นการสอนที่เน้นการใช้ปัจจัยการนำเข้าและการส่งออก การเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียนอย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอนการสอน ทำให้นักเรียน ได้เรียนรู้ภาษาได้รวดเร็ว ได้ฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สามารถพัฒนาการสื่อสารได้ดีขึ้น รวมทั้ง สนุกสนานในการเรียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนวิธีการสอนตามหลักของริชาร์ด วอร์คเกอร์, เบรนต์ัน บาร์ทเลทและเลวาลักษณ์ รัตนวิชัย แต่ได้ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน และจุดประสงค์การเรียนรู้ในบางขั้นตอนเพื่อให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติ ปัญญา

การประยุกต์วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามาใช้ในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ ทางภาษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะทำให้เราทราบว่าการสอนภาษาโดย ประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะสามารถช่วยพัฒนาความสามารถด้านการใช้ ทักษะภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เพียงใด และจะเป็นประโยชน์ต่อการ สอนทักษะทางภาษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ตามความคาดหวังเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับ เรียนได้ จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ได้วิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้สอนทักษะทางภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนาการสอนทักษะทางภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ที่มีระดับสติปัญญา 50 – 70 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ที่มีระดับสติปัญญา 50 – 70 ปรากฏร่วมกับมีความจำกัดทางทักษะด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ คือ ทักษะการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณะสมบัติ การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่าง และการทำงาน ทั้งนี้ต้องมีภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดก่อนอายุ 18 ปี ซึ่งเลือกมาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 8 คน

2. การประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เป็นการสอนทดลองยึดหลักการสอนของ ริชาร์ด วอร์คเกอร์, เบรนต์ บาร์ทเลทและเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ซึ่งมีขั้นตอนวิธีการสอนจำแนกตามประเภทของหนังสือดังนี้

1. หนังสือประเภทนิทานหรือนิยาย ใช้ขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ ลำดับเรื่อง สนทนาหรืออภิปราย

เกี่ยวกับเรื่อง อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

ขั้นที่ 4 ทำหนังสือเล่มใหญ่

ขั้นที่ 5 เล่นเกมและกิจกรรมเสริมทางภาษาอื่น ๆ

2. หนังสือประเภทวิธีการ ใช้ขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูแนะนำวัสดุที่ใช้ ครูสาธิตวิธีการทำ

ขั้นที่ 2 นักเรียนเล่าวิธีการทำ ลำดับขั้นตอนในการทำ นักเรียนลงมือทำ ลำดับขั้นที่ 3, 4, 5 ดำเนินต่อไปเหมือนกับหนังสือประเภทนิทานหรือนิยาย

โดยผู้วิจัยได้เลือกหนังสือประเภทนิทานมาใช้ในการสอนและทำการประยุกต์ขั้นตอนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน จุดประสงค์ในขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

3. ตัวแปรที่ศึกษา

คือ ทักษะทางภาษาไทย

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะทางภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องของ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ด้านทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน

1. ทักษะการฟัง (Listening) คือความเข้าใจที่เกิดขึ้นจากการได้ยินเสียงอย่าง ตั้งใจ ฟังแล้วเข้าใจและปฏิบัติตามได้ ฟังคำอธิบายแล้วตอบคำถามหรือทำตามคำสั่งได้ สามารถเล่า เรื่องและตอบคำถามเรื่องที่ฟังได้

2. ทักษะการพูด (Speaking) คือการเปล่งเสียงที่มีความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจใช้คำพูด ได้อย่างเหมาะสม กล่าวแสดงออกในการพูด เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ได้

3. ทักษะการอ่าน (Reading) คือความเข้าใจที่เกิดขึ้นจากการแปลสัญลักษณ์ คือ ตัวอักษรที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงไว้มีทักษะเบื้องต้นในการอ่านคำ ประโยค เข้าใจคำศัพท์และความหมายง่าย ๆ สามารถนำทักษะในการออกเสียงไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ

4. ทักษะการเขียน (Writing) คือการแสดงความรู้สึกนึกคิดและความต้องการ ของ บุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์ คือตัวอักษร เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ เขียนคำที่เห็นบ่อย ๆ ได้ เขียนและ เรียงคำเป็นประโยค เขียนหนังสือได้ถูกต้องตามวิธีลงในกระดาษ สมุดหรือสิ่งที่ครูกำหนดให้ได้ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในด้านทักษะทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีเกณฑ์ การตัดสิน คือ เด็กต้องทำแบบทดสอบถูกต้อง 80% ของจำนวนข้อสอบทั้งหมด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียบเรียงตามหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.1 ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.2 ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.3 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.4 หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.5 หลักสูตรของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
  - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษา
  - 2.1 พัฒนาการทางภาษา
  - 2.2 ทักษะการฟัง
  - 2.3 ทักษะการพูด
  - 2.4 ทักษะการอ่าน
  - 2.5 ทักษะการเขียน
  - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษา
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
  - 3.1 ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
  - 3.2 หลักการและแนวทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
  - 3.3 ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
  - 3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
  - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องทางสติปัญญา

1.1 ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา

ความหมายตาม American Association on Mental Retardation (AAMR) เด็กมีความบกพร่องทางสติปัญญา (Mental Retardation) หมายถึง เด็กที่มีภาวะจำกัดในการปฏิบัติงานและแสดงลักษณะมีความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์ปกติ ($IQ = 70 - 75$ หรือต่ำกว่า) ปรากฏร่วมกับมีความจำกัดทางทักษะด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ คือ ทักษะการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณสมบัติ การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่าง และการทำงาน ทั้งนี้ต้องมีภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดก่อนอายุ 18 ปี (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539 : 2 - 3)

จากคำนิยามตาม ICD - 10 (Intentional Classification of Disease) โดยองค์การอนามัยโลก กำหนดว่า ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่สมองหยุดพัฒนาหรือพัฒนาได้ไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดความบกพร่องของทักษะต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อระดับเชาวน์ปัญญาทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถทางสติปัญญา ภาษา ความเคลื่อนไหว และทักษะทางสังคม มีความบกพร่องในเรื่องการปรับตัว อาจจะมีหรือไม่มี ความผิดปกติทางกายหรือทางจิตร่วมด้วย (ชวาลา เขียรธนูและกัลยา สุตะบุตร. 2539 : 1) จากความหมายดังกล่าวสรุปว่า ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่สมองหยุดพัฒนาหรือพัฒนาได้ไม่สมบูรณ์ มีผลทำให้พัฒนาการด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ ภาษาและสติปัญญา ล่าช้าและมีความจำกัดทางด้านทักษะการปรับตัว ซึ่งภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องเกิดก่อน อายุ 18 ปี

1.2 ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

AAMR (American Association on Mental Retardation) ได้แบ่งตามระดับความรุนแรงของลักษณะความต้องการความช่วยเหลือเป็น 4 ระดับ คือ

1. ความต้องการความช่วยเหลือเป็นครั้งคราว
2. ความต้องการความช่วยเหลือตามระยะเวลาที่กำหนด
3. ความต้องการความช่วยเหลือติดต่อกันตลอดไป
4. ต้องการความช่วยเหลือในทุกด้านอย่างทั่วถึงและต้องการมากที่สุด

องค์การอนามัยโลก ICD - 10 Edition 4 Revised แบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา ดังตาราง 1 (กัลยา สุตะบุตร. 2535 : 24 - 28)

ตาราง 1 การแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา

ระดับความรุนแรง	IQ	ลักษณะเฉพาะ
น้อย (Mild Mental Retardation)	50 – 69	มีพัฒนาการทางภาษาช้ากว่าเด็กในวัยเดียวกัน แต่สามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและสามารถพึ่งตนเองในเรื่อง การดูแลตนเอง เช่น การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ การขับถ่าย การแต่งกาย และทักษะที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป สามารถเรียนในระดับประถมศึกษาได้ และเรียนวิชาชีพอ่าง่าย ๆ ประกอบอาชีพง่าย ๆ ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ปัญหาทางสังคม อารมณ์และพฤติกรรมมีความต้องการแก้ไขและการสนับสนุนช่วยเหลือลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่มีสติปัญญาปกติ
ปานกลาง (Moderate Mental Retardation)	35 – 49	มีพัฒนาการด้านภาษาค่อนข้างจำกัด ระดับการพัฒนาของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน บางคนสามารถร่วมสนทนาและเข้าใจคำสั่งง่าย ๆ ได้ บางคนทำได้เพียงใช้ภาษาเพื่อสื่อความต้องการขั้นพื้นฐาน การดูแลตนเองและทักษะการเคลื่อนไหวล่าช้า มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้จำกัด แต่พอจะเรียนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการสอน การเขียน การนับจำนวนได้ วัยผู้ใหญ่สามารถทำงานเชิงปฏิบัติง่าย ๆ ได้ แต่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้เต็มที่ สามารถพัฒนาความสามารถทางด้านสังคมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ การสื่อความหมายกับผู้อื่น และการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมง่าย ๆ ได้

ตาราง 1 (ต่อ)

ระดับความรุนแรง	IQ	ลักษณะเฉพาะ
รุนแรงมาก (Profound Mental Retardation)	น้อยกว่า 20	มีความจำกัดอย่างมากในด้านการเข้าใจหรือทำตามคำขอร้องหรือคำสั่งส่วนใหญ่ไม่เคลื่อนไหวหรือเคลื่อนไหวได้น้อยมาก ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ การดูแลตนเองในระดับพื้นฐานทำได้เพียงเล็กน้อยหรือทำไม่ได้เลยจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือให้คำปรึกษาและแนะนำ

1.3 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้

ฮาริง และแมคคอมมิก (Haring and McCoemick. 1990) ได้แบ่งลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้

1. ด้านสติปัญญา เป็นด้านที่เด็กมีความบกพร่องทางสติปัญญาแตกต่างจาก เด็กปกติมากที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ การวินิจฉัยด้านสติปัญญามักเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เช่น เรียนรู้ช้ากว่าปกติ หรือมีความสามารถในการเรียนรู้น้อยกว่าเด็กปกติ ซึ่งจะพบลักษณะเหล่านี้เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนและเริ่มเรียนวิชาการ ดังนี้

1.1 อัตราเร็วของการเรียนรู้ (Rate of Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่าเด็กปกติ

1.2 ระดับการเรียนรู้ (Level of Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้การเรียนวิชาการ คือ เรียนได้ในระดับต่ำกว่าเด็กปกติ แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอาจพัฒนาการเรียนรู้ได้ดีในวิชาพลศึกษา เครื่องจักรกลหรือด้านศิลปะ เป็นต้น

1.3 อัตราเร็วของการลืม (Rate of Forgetting) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีแนวโน้มที่จะลืมสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วเร็วกว่าเด็กปกติ หากเด็กไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วการฝึกฝนในลักษณะซ้ำ ๆ บ่อย ๆ และให้ฝึกเป็นระยะ ๆ จะช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถจำข้อมูลที่เรียนไปแล้วได้ดีขึ้น

1.4 การถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีปัญหาความยากลำบากในการถ่ายโยงการเรียนรู้จากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์หนึ่ง ทักษะหรือความคิดรวบยอดที่กำลังเรียนอยู่ เด็กสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน

สถานการณ์ที่กำหนดในขณะที่เรียนได้ดี แต่ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เลยในสถานที่แตกต่างจากสถานการณ์เดิมเล็กน้อยหรือแตกต่างโดยสิ้นเชิง

1.5 การเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม (Concrete Versus Abstract Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถจะเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ตรงไปตรงมาได้ ดีกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรม

1.6 การเก็บรายละเอียดในการเรียนรู้ (Incidental Learning) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในขณะที่เรียนรู้จะสนใจเฉพาะ main idea แต่ไม่สามารถเก็บข้อมูลที่เรียนรู้ส่วนอื่นๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นๆ ในขณะที่เด็กปกติสามารถทำได้

1.7 รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Set) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้องใช้เวลานานมากกว่าเด็กปกติในการที่จะพัฒนา Learning Set ซึ่งคือกระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ จะใช้วิธีแก้ไขเป็นขั้นตอนไปจนประสบความสำเร็จ เมื่อประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาบ่อย ๆ แล้วมนุษย์จะพัฒนารูปแบบการแก้ปัญหของตนเอง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มักมีปัญหาความยากลำบากมากในเรื่องนี้ แต่ถ้าให้เด็กได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบได้แล้ว ก็สามารถทำได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ

2. ภาษาและการสื่อสาร เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะเรียนรู้ภาษาได้ช้ากว่าปกติ วิชาการอื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ สังคม เป็นต้น ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการเรียนรู้สูงมาก ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญและให้การกระตุ้นพัฒนาการโดยเฉพาะทางภาษาจากนักวิชาการ

3. ทักษะทางสังคม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องต่อสู้แข่งขันในการดำรงชีวิตกับผู้อื่น ทักษะทางสังคมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เมื่อต้องอยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างจากที่เด็กเคยชิน เด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะกลัว วิตกกังวล หรือพฤติกรรมก่อกวนสังคม

4. ทักษะกลไกกล้ามเนื้อ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย จะมีความแตกต่างของพัฒนาการด้านร่างกายและความสามารถทางทักษะกลไกกล้ามเนื้อกับเด็กปกติน้อยมาก ดังนั้นพัฒนาการด้านนี้หากมีทักษะล่าช้าหรือมีความบกพร่องจะส่งผลให้พัฒนาการโดยรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ที่อยู่ในช่วงวัยเด็ก คือ จะมีลักษณะและพฤติกรรมต่างจากเด็กปกติทั่วไปคือ มีความจำกัดด้านความสามารถทางสติปัญญา การเรียนรู้ การพูดและการใช้ภาษา ซึ่งเป็นลักษณะของความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แต่โดยรวมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีความคล้ายคลึงกับเด็กปกติมากกว่าความแตกต่างจากเด็กปกติ ความแตกต่างจากเด็กปกติสังเกตได้ยาก แต่เมื่อเด็ก

เริ่มเข้าสู่วัยเรียน เริ่มเรียนทักษะวิชาการ ซึ่งจะแสดงลักษณะความต้องการพิเศษให้เห็นเด่นชัด (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539 : 5 – 8)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ มีลักษณะทางบุคลิกภาพที่มักคิดว่าตนเองเป็นคนไม่มีความสามารถ พยายามหลีกเลี่ยงบางสิ่งบางอย่างที่จะนำความล้มเหลวมาให้ และชอบพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ลักษณะการเรียนรู้มีช่วงความสนใจสั้น เสียสมาธิง่าย มีปัญหาในด้านความจำ การถ่ายโยงความรู้ การเรียนสิ่งที่เป็นนามธรรม และการหาความสัมพันธ์ในด้านการจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง ลักษณะการพูดและภาษาพูดไม่ชัด รู้คำศัพท์จำนวนจำกัด เขียนประโยคไม่ถูกต้อง ลักษณะทางร่างกายและสุขภาพที่พัฒนาช้ากว่าปกติ ความสามารถในการเคลื่อนไหวด้อยกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน มีปัญหาในด้านการรักษาสุขภาพทั่วไป โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับฟัน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เรียนไม่ทันเพื่อน มีปัญหาการเรียนแทบทุกวิชา (ผดุง อารยะวิญญู. 2541 : 44 – 45)

ลักษณะการเรียนรู้และหลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้สามารถสรุปได้ดังนี้ดังนี้

1. ด้านความสนใจ เด็กจะมีความสนใจและความตั้งใจมากน้อยเพียงใดสามารถวัดได้จาก การวัดความสนใจประเมินระยะเวลาในการทำกิจกรรม โดยเลือกสิ่งเร้าสร้างแรงจูงใจเพื่อทำกิจกรรมเสร็จ
2. การถ่ายโยงความรู้และการระลึกได้ การจัดและรวมจำนวนการใช้ภาพ และแผ่นป้ายบัตรคำ เป็นสื่อ จะมีความลำบากในการถ่ายโยงการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมจะสามารถ แก้ปัญหานี้ได้ด้วยการทบทวนทักษะซ้ำๆ
3. ด้านความจำ มีปัญหาด้านความจำระยะสั้น (Short - Term Memory = STM) การใช้สื่อต่างๆ และแผนการสอนที่ดีก็จะช่วยให้เด็กสามารถเก็บไว้ได้จนเป็นระยะเวลานานเป็นความจำระยะยาว (Long - Term Memory = LTM) ได้ไม่แตกต่างจากเด็กปกติ
4. การนำไปใช้ เด็กจะเรียนรู้บทเรียนหรือทักษะใหม่ได้ยาก เนื่องจากเด็กขาดความสนใจดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องหาสิ่งที่จะเร้าความสนใจ จึงต้องแบ่งย่อยสอนของบทเรียนอย่างละเอียด มุ่งสนองตามประสบการณ์ในธรรมชาติและชีวิตประจำวันที่เด็กพบเห็นและปฏิบัติ
5. พัฒนาการทางสติปัญญาเรื่องนามธรรม จะมีความสามารถเรื่องความคิดเกี่ยวกับรูปธรรมมากกว่านามธรรม การสอนจึงต้องเน้นสิ่งที่เป็นรูปธรรม เชื่อมโยงไปสู่ความคิดนามธรรม
6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เมื่อปฐมวัยเด็กมักล้มเหลวด้านการเรียนเกี่ยวกับเรื่องความพร้อม จึงมักหลบเลี่ยงไม่ทำกิจกรรม และประเมินความสามารถตนเองต่ำ เพราะประสบการณ์

จากสิ่งแวดล้อมภายนอก ที่ผ่านมามีผลกระทบต้อจิตใจจึงต้องการรับความช่วยเหลือ ค่าแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์จึงต่ำลงไปด้วย ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ทำให้เด็กขาดความ เชื่อมั่น การเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กระทำไดดังนี้ คือ

6.1 ขั้นพัฒนาด้านสติปัญญา จะต้องใช้การเลียนแบบ

6.2 พึงพาผู้ซึ่งมีความสามารถกว่า โดยคาดหวังไปนอกทิศทางที่กำหนดด้วย

6.3 การจัดประสบการณ์ความสำเร็จที่ละขั้นตอน โดยเฉพาะผู้ที่เคยล้มเหลวจาก สภาพกดดันเพราะสิ่งแวดล้อมจากสภาพภายนอก (Haring and McCoemick. 1990 : 209 – 212)

7. ศักยภาพทางการเรียนรู้ ความสำเร็จเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการเรียนรู้ปัญหา ความล่าช้าและความสำเร็จเนื่องจากประสบการณ์ที่ล้มเหลว รวมถึงระดับสติปัญญาและความ สนใจที่มีความจำกัดการเรียนรู้ของเด็กจึงขึ้นอยู่กับแรงจูงใจเป็นสำคัญ (Sedlak an Sedlak. 1985 : 8 – 15)

1.4 หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้

การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ จำเป็นต้องมีวิธีสอนที่ แตกต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อสนองความต้องการพิเศษของเด็กเหล่านี้ ซึ่งมีหลักการสอนดังนี้

1. ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมทางการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะเด็กมีความพร้อมช้ากว่าปกติ ก่อนทำการสอนสิ่งใดครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อน นานๆ เมื่อเด็กมีความพร้อมแล้วครูจึงทำการสอนวิชานั้นๆ

2. สอนตามความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคน โดยจัดสภาพการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของเด็กคนนั้น

3. สอนตามระดับสติปัญญา เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีระดับ สติปัญญต่ำกว่าเด็กทั่วไปที่มีอายุเท่ากัน

4. ยอมรับความสามารถและพยายามสร้างเสริมความสามารถของเด็ก อย่าตามใจคอย ช่วยเหลือ หรือลงโทษทั้งทางกายและวาจามากเกินไป

5. พยายามฝึกให้เด็กช่วยตัวเองให้มากที่สุด จะเป็นการช่วยให้เด็กพัฒนาความ เชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น ทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจในคุณค่าของตน และแบ่งเบาภาระจากผู้เลี้ยงดู

6. สอนตามการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) โดยการแบ่งงาน เป็นขั้นตอนย่อย ๆ หลาย ๆ ขั้น เรียงตามลำดับจากง่ายไปหายากเพื่อไม่ให้เด็กสับสน ให้เด็กประสบความสำเร็จ ในงานซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็ก

7. ใช้หลักการสอนแบบ 3 R' S คือ

Repetition คือ การสอนซ้ำและใช้เวลาสอนมากกว่าเด็กปกติ ใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี ในเนื้อหาเดิม

Relaxation คือ การสอนแบบไม่ตึงเครียด ไม่สอนเนื้อหาวิชาเดียวนานเกิน 15 นาที ควรเปลี่ยนกิจกรรมการสอน วิชาการเป็นการเล่น ร้องเพลง ดนตรี เล่นิทาน หรือให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง

Routine คือ การสอนให้เป็นกิจวัตรประจำวัน เป็นกิจกรรมที่ต้องทำสม่ำเสมอในแต่ละวัน

8. สอนโดยการแบ่งหมู่ตามตารางสอน สามารถทำได้ดีในกรณีเด็กมีระดับสติปัญญาใกล้เคียงกัน

9. เมื่อฝึกเด็กทำกิจกรรมต่างๆ ต้องพยายามแทรกฝึกหลาย ๆ ด้าน

10. ต้องช่วยให้เด็กพัฒนาความเชื่อมั่นในตัวเอง เด็กทุกคนจะเรียนได้ดีถ้าเขามีความรู้สึกประสบความสำเร็จ

11. สอนทีละขั้น จากสิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งไกลตัว จากง่ายไปหายาก เพื่อไม่ให้เด็กสับสน บางอย่างเด็กปกติในวัยเดียวกันเห็นว่าง่าย แต่เด็กเหล่านี้อาจสับสนไม่เข้าใจ

12. สอนโดยการลงมือปฏิบัติจริง

13. สอนสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นธรรมชาติ เป็นสิ่งที่เด็กเข้าใจยาก ครูต้องพยายามอธิบายโดยใช้คำง่ายๆ และยกตัวอย่างประกอบ

14. ต้องพยายามจัดการสอนให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อฝึกให้เด็กคิด

15. สอนโดยใช้ของจริง หรืออุปกรณ์ประกอบทุกครั้ง

16. การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้องอาศัยแรงจูงใจ การเสริมแรง

17. มีการประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กในทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

18. ครูต้องเชื่อว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีความสามารถและศักยภาพในตนเอง สามารถพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ได้ทุกคน

19. การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นอกจากการสอนทางด้านวิชาการ แล้วต้องคำนึงถึงการส่งเสริมพฤติกรรมปรับตัว ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ภาษา และพัฒนาบุคลิกภาพไปพร้อมๆ กัน

20. การสอนต้องพยายามให้เด็กลดการพึ่งพาบุคคลอื่นลง (Stop to Independence) สอนทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและแสวงหาการจ้างงานในอนาคต (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539 : 15 – 16)

นอกจากนี้การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ อาจสอนเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มก็ได้ การสอนควรยึดระดับความสามารถของเด็กเป็นหลัก (ผดุงอารยะวิญญู. 2541 : 50)

สรุป ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ซึ่งมีความบกพร่องทางด้านความสนใจ ความจำและการถ่ายโยงความรู้ ดังนั้น การสอนควรยึดหลักการสอนในลักษณะเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม สอนตามระดับความสามารถของเด็ก สอนซ้ำๆ เป็นประจำ มีการยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับลักษณะของเด็ก บรรยากาศในการเรียนการสอนไม่ตึงเครียด มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ มีการให้ แรงจูงใจและให้การเสริมแรง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักจะมีพัฒนาการทางภาษาช้า ขาดทักษะทางภาษาทั้งในเรื่องของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เนื่องจากข้อจำกัดทางสติปัญญาและการเรียนรู้ แต่ถ้าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้รับการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมฝึกทักษะต่าง ๆ ที่เหมาะสมก็จะสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้พัฒนาขึ้นได้

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งหวังปลูกฝังให้เด็กมีลักษณะนิสัย มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อ่านออกเขียนได้ และมีทักษะการคิดคำนวณเบื้องต้นที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน สามารถช่วยเหลือตนเอง ดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง ตลอดจนสามารถทำงานและปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้อย่างมีความสุข เด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา ระดับเรียนได้ ที่ไม่สามารถเรียนวิชาการต่าง ๆ ได้เท่าเทียมเด็กปกติ จึงจำเป็นที่ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจผู้เรียนและจัดการเรียนการสอนให้ถูกต้องเหมาะสมกับผู้เรียน โดยการปรับหลักสูตรจากเด็กปกติทั่ว ๆ ไป ให้สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการพิเศษของผู้เรียน เพื่อพัฒนาตนเองได้ ตามศักยภาพและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2539 : 13)

1.5 หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้

หลักสูตรควรครอบคลุม 4 เนื้อหา คือ

หมวดที่ 1 ความพร้อมและเนื้อหาวิชาที่จำเป็น

หมวดที่ 2 การสื่อสาร(การติดต่อกับผู้อื่น)ภาษาและพัฒนาการทางความคิด ความจำ

หมวดที่ 3 ทักษะในทางสังคมการดำรงชีพนั้นทนทานการ และการพัฒนาบุคลิกภาพ

หมวดที่ 4 พื้นฐานทางด้านการงานและอาชีพ

เนื้อหาที่กำหนดไว้นี้เป็นขอบข่ายกว้าง ๆ เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนหนังสือได้ มีความต้องการแตกต่างกัน และชุมชนแต่ละแห่งสามารถสนองความต้องการของเด็กได้ในลักษณะที่แตกต่างไป ดังนั้นหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาประเภทนี้ อาจมีรายละเอียดแตกต่างกันไป ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะระดับก่อนวัยเรียนและระดับประถมศึกษาว่าในแต่ละระดับควรเน้นในสิ่งต่อไปนี้

1. เด็กก่อนวัยเรียน หลักสูตรในระดับนี้ควรเน้น

- เน้นความพร้อมของเด็ก ทั้งในด้านความคิด ความจำ ร่างกาย อารมณ์ และสังคมของเด็ก
- การพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น การสัมผัส ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ ซึ่งจะช่วยทำให้เด็กมีความพร้อมในด้านการเรียน
- การฝึกให้นักเรียนมีความสนใจในบทเรียนนานยิ่งขึ้น
- การฝึกความคิด ความจำ ภาษา และการพูด

2. ระดับประถมศึกษา หลักสูตรในระดับนี้ควรเน้น

- การอ่าน คณิตศาสตร์ ภาษา
- ควรปรับปรุงเนื้อหา วิทยาศาสตร์ และสังคมให้แตกต่างไปจากหลักสูตรของเด็กปกติ และสอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของเด็ก
- สำหรับวิชาดนตรีและศิลปะ ก็ควรจัดให้เหมาะสมกับเด็กเช่นเดียวกัน

(ผดุง อารยะวิญญู. 2541 : 46 – 47)

สรุป การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ เป็นการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ การจัดการศึกษาในแต่ละระดับจะจัดแตกต่างกันออกไป ตามความต้องการของเด็กในลักษณะที่แตกต่างกัน ในระดับก่อนวัยเรียนเน้นการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ระดับประถมศึกษาเน้นให้เด็กมีความรู้ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ และการคิดคำนวณ เบื้องต้น เด็กที่มีความสามารถในการเรียน จะได้รับการส่งเสริมให้เรียนวิชาที่เหมาะสม หากเรียนไม่ได้ก็จะได้รับการฝึกทักษะด้านอาชีพและทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กสามารถเติบโตและอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างเป็นสุข

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การศึกษาความพร้อมด้านการเขียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นก่อนประถมศึกษา จากการเตรียมความพร้อมโดยใช้วิธีสอนแบบมอนเตสซอรี ปรากฏว่าความพร้อมด้านการเขียนโดยใช้วิธีสอนแบบมอนเตสซอรีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (อัจฉรวรรณ มะกาเจ. 2541 : บทคัดย่อ)

การเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษาและแบบฝึก ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยเกมการศึกษาและ นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้เกมมีความสามารถทางการฟังต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ศรีสวัสดิ์ น่วมจะโป๊ะ. 2542 : บทคัดย่อ)

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำวิชาภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง อายุ 7 – 14 ปี ระหว่างวิธีสอนอ่านคำโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและการสอนอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (กิงสร เกาะประเสริฐ. 2540 : บทคัดย่อ)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษา

2.1 พัฒนาการทางภาษา

พัฒนาการทางภาษาในเด็กนั้นมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการนำเด็กเข้าสู่โลกใหม่ต่อไป ภาษาถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งสำหรับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ความคิดต่าง ๆ จะถ่ายทอดสู่กันได้โดยผ่านภาษา ซึ่งในแต่ละวัยของเด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาดังนี้ (ปิยะลักษณ์ สิมะแสงยาภรณ์. 2534)

ตาราง 2 พัฒนาการทางภาษาของเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิด – 6 ปี

อายุ	พัฒนาการทางภาษา
แรกเกิด	- ปกติจะไม่ออกเสียง จะทำเสียงเมื่อร้องไห้ สะอึก จาม เรอ
5 – 6 สัปดาห์	- เริ่มทำเสียง เล่นเสียง โดยเฉพาะถ้ามีคนมาเล่น หยอกล้อ
3 เดือน	- ชอบเล่นเสียงและจะทำเสียงตอบผู้อื่น หยุดฟังขณะที่ผู้อื่นทำเสียงพูดด้วย
6 เดือน	- หัวเราะและส่งเสียงถ้ามีคนมาเล่นด้วย ถ้าไม่พอใจก็ร้องกรีดกรีด ชอบเล่นเสียง และ

ตาราง 2 (ต่อ)

อายุ	พัฒนาการทางภาษา
แรกเกิด	- ปกติจะไม่ออกเสียง จะทำเสียงเมื่อร้องไห้ สะอึก จาม เรอ
5 – 6 สัปดาห์	- เริ่มทำเสียง เล่นเสียง โดยเฉพาะถ้ามีคนมาเล่น หยอกล้อ
3 เดือน	- ชอบเล่นเสียงและจะทำเสียงตอบผู้อื่น หยุดฟังขณะที่ผู้อื่นทำเสียงพูดด้วย
6 เดือน	- หัวเราะและส่งเสียงถ้ามีคนมาเล่นด้วย ถ้าไม่พอใจก็ร้องกรีดกรีด ชอบเล่นเสียง และ
9 เดือน	ออกเสียง เช่น เกอ เดอ เป็นต้น
1 ปี	- เลียนเสียงผู้ใหญ่ ชอบออกเสียงเป็นคำ เช่น หม่า หม่า โดยออกเสียงซ้ำ ๆ กันบ่อย ๆ
2 ปี	- เริ่มเข้าใจความหมายของคำ เช่น ส่งให้แม่ และออกเสียงคำที่มีความหมายได้ 1 – 2 คำ
3 – 3 ½ ปี	เช่น แม่ , บ้าย บาย พูดได้ประมาณ 6 – 20 คำ
	- พูดได้ประมาณ 50 คำ และบางทีก็พูดเป็นประโยคสั้น ๆ ได้ เริ่มใช้คำแทนตัวเอง เริ่ม
	ตั้งคำถามและเข้าใจเรื่องที่ผู้อื่นพูดด้วย
	- รู้จักคำศัพท์มากขึ้น
	- นับเลขได้
	- ช่างพูด
	- บอกได้ว่าต้องการอะไร
	- เริ่มถามว่าอะไร
	- รู้จักทิศทาง เช่น บน ล่าง
	- เรียกชื่อสิ่งของที่คุ้นเคย
	- สนใจหนังสือเกี่ยวกับสัตว์และนิทานต่าง ๆ
3 ½ – 4 ปี	- พูดจามีเหตุผล
	- รู้จักใช้สรรพนามแทนตัวเอง เช่น ผม เป็นต้น
	- พูดมากขึ้น และมีคำศัพท์ใหม่ ๆ
	- พูดติดอ่างชั่วคราวระยะหนึ่ง

ตาราง 2 (ต่อ)

4 – 5 ปี	- พูดประโยคยาว ๆ ได้มากขึ้น - รู้จักเรียง วางประโยคได้ถูกต้อง - เข้าใจคำว่า ข้างบน, ข้างล่าง - รู้จักใช้คำปฏิเสธ เช่น ไม่ไป - มักจะใช้คำว่าสมมุติว่า - ฟังนิทานได้ประมาณ 20 นาที - จำคำศัพท์ได้ประมาณ 1,500 – 1,900 คำ - บอกชื่อและนามสกุลตนเองได้ - รู้จักเพศของตนเอง - ชอบแต่งประโยคโดยใช้คำต่าง ๆ
5 – 6 ปี	- ชอบใช้คำถาม ทำไม เมื่อไหร่ อย่างไร และสนใจความหมายของคำต่าง ๆ - พูดได้คล่องและถูกหลักไวยากรณ์ แต่ยังออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ชัด เช่น ส ว ฟ - สนใจคำใหม่ ๆ และพยายามค้นหาความหมายของคำนั้น ๆ - จำคำศัพท์ได้ถึง 2,000 คำ - บอกชื่อ ที่อยู่ อายุ และวันเกิดของตนเองได้ - ชอบท่อง หรือร้องเพลงที่มีจังหวะและเนื้อร้องที่มีคำสัมผัสกันหรือโฆษณาทางทีวี

จากลักษณะพัฒนาการทางภาษา จะเห็นว่า เด็กจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษาอย่างสม่ำเสมอกับผู้อื่น มีโอกาสได้ใช้ภาษาตามความวัยของตนในการแสดงความรู้สึก นึกคิด และความต้องการ มีโอกาส ฟังเสียงต่าง ๆ ที่หลากหลาย ควรได้รับการตอบสนองทางบวกเมื่อแสดงความสนใจที่จะใช้ภาษา ได้รับการฝึกฝนให้ใช้ภาษาอย่างถูกต้อง ได้รับการฝึกฝนให้ใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามระดับความสามารถ

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มักมีปัญหาในเรื่องของภาษาเนื่องจากพัฒนาการทางภาษาและพัฒนาการทางสติปัญญา มีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างเด่นชัด จนบ่อยครั้งที่มีผู้อ้างภาษาพูดของเด็ก เป็นเครื่องชี้ถึงระดับสติปัญญาข้อเท็จจริงอันนี้ไม่เพียงแต่จะปรากฏในระยะเริ่มพูด เริ่มเข้าใจภาษาเท่านั้น หากครอบคลุมไปถึงจำนวนคำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้ในระดับอายุต่าง ๆ กันตลอดวัยเด็ก สำหรับเด็กเล็ก ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงพูดและระดับสติปัญญาจะ

เพิ่มมากขึ้นจนอายุ 2 ขวบ หลังจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษาและพัฒนาการทางสติปัญญาจะเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น จากการศึกษาเด็กพิการทางสมองพบว่า 1/3 ของเด็กพวกนี้พูดจาได้อย่างปกติ แต่สติปัญญาดำเท่าใดภาษาพูดก็ยิ่งเลวเท่านั้น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นประถมต้นพบเสียงพูดของเด็กพวกนี้เทียบได้กับเด็กปกติที่มีอายุ 1 – 1/2 ปี (ศรียา และประภัสร นิยมธรรม. ม.ม.ป : 42)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีพัฒนาการทางภาษาล่าช้ากว่าปกติและจะเริ่มพูดได้ช้ากว่าเด็กปกติ ส่วนจะมากหรือน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับสติปัญญาของตัวเด็ก ถ้าระดับสติปัญญาดำมากถึงขั้น idiot ก็จะไม่สามารถสื่อความหมายด้วยคำพูด เพื่อให้คนอื่นเข้าใจได้และจะไม่เข้าใจคำพูดของผู้อื่นด้วย ถึงแม้จะ ไม่มีความผิดปกติของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการได้ยินและการออกเสียง การพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีลักษณะต่างจากเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญลักษณ์ กล่าวคือ เสียงพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะเหมือนเด็กปกติ แต่มีพัฒนาการทางภาษาล่าช้า และมีความบกพร่องทางการพูดมากกว่าปกติ (ศรียา ประภัสร นิยมธรรม. ม.ม.ป : 72)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดเนื้อหาให้ผู้เรียนเรียนรู้ 5 กลุ่มประสบการณ์ คือ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ โดยหลักสูตรกำหนดให้วิชาภาษาไทยอยู่ในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะเป็นเครื่องมือแก่ผู้เรียน ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ การแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และการประกอบอาชีพ การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมีความจำเป็นกับผู้เรียนทุกคน ครูและผู้เรียนควรตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ครูต้องจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนจะต้องเอาใจใส่ศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และช่วยอนุรักษ์ภาษาไทยไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดประสงค์ของการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสารทั้งรับฟังและถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้

4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชนและแหล่งความรู้อื่น ๆ

5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

6. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดีทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการส่งเสริมความงามในชีวิต

การสอนภาษาไทยตามหลักสูตร

การสอนภาษาไทยตามแนวหลักสูตรฉบับปรับปรุง ครูต้องรู้จักเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม โดย ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมในทักษะต่าง ๆ วิธีสอนที่นำมาใช้ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต การอภิปราย การแบ่งกลุ่มค้นคว้า การสอนเป็นรายบุคคล การแสดงบทบาทสมมติ การใช้บทเรียนสำเร็จรูป และการใช้สถานการณ์จำลอง (กรมวิชาการ. 2536 : 15) ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ครูควรจัดแบบผสมผสาน ทั้งนี้เพราะการสอนภาษาไทยมีหลายแบบ แต่ละแบบก็มีจุดดีและจุดด้อย การพัฒนา รูปแบบต้องพัฒนาให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน แนวการสอนแบบผสมผสานได้แก่

1. การสร้างประสบการณ์ทางภาษา
2. การใช้บทเรียนเป็นหลัก
3. การสอนเป็นรายบุคคล

หลักสูตรประถมศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ (กลุ่ม ก.)

หลักสูตรประถมศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก.) นี้ เป็นการศึกษาที่จัดให้เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติระดับพอเรียนได้และพอฝึกได้ หรือที่เรียกกันว่าเด็กปัญญาอ่อน ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ทางด้านวิชาการได้เท่าเทียมกับเด็กปกติ แต่อาจมีความสามารถในการใช้มือทำงานให้เกิด ประโยชน์ได้ตามสมควรถ้าได้รับการฝึกอบรมที่ถูกต้องประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดไว้ตามลำดับขั้นตอน ในหลักสูตรเป็นไปเพื่อสนองความต้องการอันจำเป็นของเด็กประเภทนี้ให้สามารถใช้ความสามารถอันจำกัดและความถนัดที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้รับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ โดยไม่เพิ่มภาระแก่สังคม

หลักสูตรประถมศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก.) มีหลักสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะ
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้เด็กนำไปใช้ในการดำรงชีวิต

3. มุ่งฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และปัญญา เพื่อให้เด็กสามารถใช้

ศักยภาพของตนเองให้เป็นประโยชน์ได้มากที่สุด

มีจุดมุ่งหมายให้เกิดผลแก่ผู้เรียนดังนี้

1. ช่วยตนเองได้
2. รักษาสุขภาพอนามัยของตนเองได้
3. เล่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
4. อ่าน เขียน คิดเลข และใช้ความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน
5. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้
6. ปรับตัวให้เข้ากับคนปกติได้

การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก.)

มีจุดประสงค์ทั่วไป ดังนี้

ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ จึงควรให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า มีความรู้ ทักษะ ตามความเหมาะสมแก่ระดับสติปัญญา เพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมตามสมควร มีจุดประสงค์ไว้ดังนี้

1. ให้มีการพัฒนาการทางภาษาในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน
2. ให้มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
3. ให้สามารถใช้ภาษาติดต่อ ทั้งรับฟังและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดได้
4. ให้เข้าใจและสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
5. มีนิสัยรักการอ่าน รักหนังสือ และรู้จักใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือหรือดูภาพจากหนังสือ รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชนและแหล่งความรู้ต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าหลักสูตรประถมศึกษาทั้งของเด็กปกติและเด็กพิเศษในวิชาภาษาไทยต่างมีจุดประสงค์ในการสอนทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ซึ่งแต่ละทักษะมีรายละเอียดดังนี้

2.2 ทักษะการฟัง

ความหมายของการฟัง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521 : 100) ได้ให้ความหมายของการฟังไว้ว่า คือ การรู้จักเสียงที่ได้ยิน ให้ความหมายและความกลมกลืนเข้าไปกับความรูสึก และประสบการณ์ การฟังตามความหมาย ดังกล่าวนี้นี้ ต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การได้ยิน (Hearing) เป็นการรับรู้ทางโสตขั้นแรกของการฟัง
2. การฟัง (Listening) เป็นการแปลความหมายของเสียงที่ได้ยินที่ต้องใช้สมาธิและความตั้งใจอย่างจริงจัง
3. การสร้างความเข้าใจ (Adding) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟังคือ นอกจากจะรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยินแล้ว จะต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง รู้จักประเมินค่าว่าควรเชื่อหรือไม่ และแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบไปตามที่ต้องการ

ทูโทโล (Tutolo. 1977 : 262) ได้กล่าวถึงการฟังว่าการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการติดต่อสื่อความหมายซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังเป็นทักษะทางภาษาที่สามารถสอนกันได้ด้วยวิธีที่เป็นลำดับขั้นตอน

จากความหมายของการฟังสรุปได้ว่าการฟังเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการได้ยิน เมื่อได้ยินแล้วมีความตั้งใจในการรับรู้และแปลความหมายเพื่อความเข้าใจในเรื่องที่ได้ยิน เป็นทักษะที่สามารถสอนหรือฝึกให้เกิดการเรียนรู้ได้

ความสำคัญของการฟัง

โลกปัจจุบันจัดได้ว่าเป็นยุคข่าวสาร มนุษย์จำเป็นจะต้องรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ แล้วนำมาปรับปรุง ใช้ให้ทันต่อโลก ทักษะที่สำคัญในการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ คือ การฟัง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการสื่อสารและมีความสัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ เพราะจะช่วยขยายประสบการณ์และความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ช่วยในการอ่าน การเขียน และการพูด นอกจากนี้การฟังยังช่วยให้มนุษย์เข้าใจความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของกันและกัน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2533 : 4) การฟังเป็นทักษะทางภาษา ที่มนุษย์ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน เป็นทักษะที่รับสาร เช่น รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้อื่น ๆ ซึ่งมนุษย์จะสามารถรับรู้และทำความเข้าใจจากการฟังเป็นส่วนใหญ่ จึงเห็นได้ชัดว่าการฟังมีความจำเป็นและสำคัญมาก ดังนั้นที่มีผู้สำรวจค้นพบว่า ในแต่ละวันมนุษย์ใช้เวลาในการฟังประมาณ 40 – 50% ของเวลาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร (กองทัพ เคลือบพนิชกุล. 2542 : 7)

ประเภทของการฟัง

วรรณิ โสสมประยูร (2533 : 87) สรุปประเภทของการฟังไว้ดังนี้

1. ฟังเพื่อจำแนกเสียง เป็นการฟังเพื่อแยกเสียงต่าง ๆ ให้ทราบว่าเป็นเสียงของคน สัตว์ หรือสิ่งของประเภทใด
2. การฟังเรื่องง่าย ๆ ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นการฟังเพื่อความรู้ความเข้าใจ ที่ใช้สำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน การฟังประเภทนี้เป็นพื้นฐานของการฟังประเภทอื่น ๆ เช่น การฟังคำสนทนา การฟังเสียงธรรมชาติ
3. การฟังเพื่อสาระสำคัญ เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง เพื่อให้เข้าใจและจับใจความสำคัญจากสิ่งที่ฟังได้ เช่น การฟังบทเรียน การฟังเทศน์ การฟังปาฐกถา
4. การฟังเพื่อพักผ่อน เป็นการฟังที่ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความรู้สึกชื่นชอบและคล้อยตาม เช่น การฟังเพลง การฟังนิทาน การฟังละคร
5. การฟังเพื่อเกิดความคิดและสรุป เป็นการฟังที่ผู้ฟังนำสิ่งที่ได้ฟังนั้นมาเทียบเคียงกับความรู้และประสบการณ์เดิมของตน แล้วจึงสรุปเป็นความคิดของตน
6. การฟังเพื่อความคิดสร้างสรรค์ เป็นการฟังที่ผู้ฟัง เมื่อได้ฟังแล้วนำสิ่งที่รู้ใหม่นั้นมาผสมกับความรู้เดิม ทำให้ได้ความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น การฟังเพลงหรือกลอน ก็คิดแต่งเพลงหรือกลอนในขณะที่ฟังด้วย
7. การฟังเพื่อปฏิบัติตาม เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง ฟังแล้วจดจำตามลำดับขั้นตอน และเหตุการณ์อย่างละเอียด เพื่อปฏิบัติตามภายหลัง การฟังประเภทนี้ต้องท่องจำหรือจดไว้เพื่อการปฏิบัติจะได้ไม่ผิดพลาด
8. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ หรือการฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นลักษณะการฟังที่ผู้ฟังเข้าใจและสามารถแยกแยะสิ่งที่ได้ฟังว่าอะไรเป็นความคิดเห็นของผู้พูด อะไรเป็นข้อเท็จจริง หรือพิจารณาได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกต้องและอะไรน่าเชื่อถือ เช่น การฟังโฆษณา ฟังการหาเสียงต่าง ๆ

จุดประสงค์ในการฟัง

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มทักษะภาษาไทย ได้กำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เป็นคุณลักษณะประจำตัวของผู้เรียนในด้านการฟังดังนี้

1. มีมารยาทในการฟัง
2. นำทักษะการฟังไปใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ความคิดและประสบการณ์ทางภาษา

3. หาความเพลิดเพลินจากการฟังได้

กำหนดจุดประสงค์ด้านการฟังของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ดังนี้คือ เพื่อให้เข้าใจในเรื่องที่ฟัง สามารถจับใจความสำคัญและตอบคำถามได้ ปฏิบัติตามได้ มีนิสัยที่ดี และมีมารยาทในการฟัง สามารถใช้ทักษะในการฟังเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ทางภาษา หาความรู้และความบันเทิงจากการฟังได้

กรรณิการ์ พวงเกษม (2535 : 48) ได้แบ่งการฟังสำหรับชั้นประถมศึกษาเป็น 2 แบบ คือ

1. การฟังแบบให้นักเรียนนั่งฟังจริง ๆ (Lassive Listening) การฟังแบบนี้นักเรียนจะนั่งเฉย ๆ ไม่ต้องแสดงออก ซึ่งการฟังแบบนี้ใช้ในระดับประถมศึกษาได้ผลน้อยมาก เพราะเด็กในระดับประถมศึกษา เป็นวัยที่ต้องอยู่นิ่ง ๆ นาน ๆ ไม่ได้ เขาต้องได้มีการเปลี่ยนนิริยาบทอยู่เรื่อย ๆ ดังนั้นครูควรใช้การฟังแบบนี้ให้น้อยที่สุด

2. การฟังแบบให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม (Active Listening) เป็นการฟังที่ส่งเสริมให้ผู้ฟังแสดงออก เช่น ฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติ ฟังนิทานแล้วแสดงท่าทางประกอบ การฟังแบบนี้ใช้กับนักเรียนชั้นระดับประถมศึกษา ได้ยาวนานกว่าแบบ ดังนั้นการใช้การฟังแบบนี้ได้ผลมากกับเด็กระดับประถมศึกษา ในการฝึกทักษะการฟังแบบนี้จะต้องจัดกิจกรรมการฟังและจัดรายการการเรียนรู้ ให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับชั้นเรียนโดยยึดหลักสูตรเป็นหลัก

ทักษะการฟังเป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวันและเป็นทักษะพื้นฐานในด้านการพูด อ่านและเขียน รวมทั้งเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้เป็นอย่างอื่น ๆ ประสบความสำเร็จ ทั้งผู้เรียนยังสามารถ นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นสุข ดังนั้นจึงจำเป็นต้องฝึกทักษะการฟังเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตรงตามจุดประสงค์

2. 3 ทักษะการพูด

ความหมายของการพูด

มีผู้ให้คำนิยามแตกต่างกันออกไปหลายอย่างสุดแล้วแต่ว่าผู้ให้คำนิยามมีความสนใจหนักไป ด้านใด ในด้านของภาษาศาสตร์ภาษาและการพูดมีความหมายอย่างเดียวกัน การพูดเป็นการสื่อความหมาย มุ่งความสนใจไปที่เสียง ระเบียบของเสียง ด้านจิตวิทยาให้คำนิยามของภาษาพูดว่าหมายถึงเสียงที่เปล่ง ออกมาเพื่อใช้สื่อความหมาย แง่สัทศาสตร์ให้นิยามของภาษาพูดว่าหมายถึงผลการทำงานของระบบการหายใจและการออกเสียงร่วมกันเพื่อเปล่งออกมาเป็น

ถ้อยคำ โดยมีจุดหมายเพื่อเป็นสื่อแสดงความคิดไปยัง ผู้รับฟังหรือผู้ที่ได้ยิน (ศรียา – ประภัสร นิยมธรรม. 1 – 2)

เสาวนิต และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ (2530 : 4) ได้ให้คำนิยามของการพูดว่า การพูด หมายถึง การใช้น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาการถ่ายทอด ความคิด ความรู้สึกและความต้องการของผู้พูด ให้ผู้ฟังรับรู้ และเกิดการตอบสนอง

จากความหมายทั้งหมดพอจะสรุปได้ว่าการพูด หมายถึง การใช้น้ำเสียง กิริยาท่าทาง เป็นเครื่อง สื่อสารถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกความต้องการของผู้พูดให้ผู้ฟังรับรู้ และเกิดการตอบสนอง การพูดเป็นการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ นับเป็นพฤติกรรมที่สำคัญ เพราะช่วยให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

ความสำคัญของการพูด

การพูดเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้รองจากทักษะการฟัง ทั้งนี้มนุษย์จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารด้วยการพูดกับผู้อื่นอยู่เสมอ ทั้งในด้านธุรกิจ ส่วนตัว หน้าที่การงาน และสังคม

1. ความสำคัญที่มีต่อผู้พูดเอง ผู้ที่มีความสามารถในการพูดจะเป็นผู้มีอำนาจในตัว มีลักษณะของความเป็นผู้นำ เข้าสมาคมทั่วไปได้ดี
2. ความสำคัญที่มีต่อส่วนรวม ได้แก่ ด้านศาสนา ด้านการเมืองการปกครอง ด้านธุรกิจ

ประเภทของการพูด

การพูดเป็นกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. การพูดระหว่างบุคคล เป็นการพูดขึ้นพื้นฐาน เพื่อทักทาย สนทนา หรือปรึกษาหารือ การพูด แบบนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับมากนัก
2. การพูดในกลุ่ม เป็นการพูดที่มีบุคคลตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ขึ้นอยู่กับโอกาส สถานที่ บางที่อาจ มีการโต้แย้ง หรือ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ซึ่งกันและกัน การรวมตัวเป็นกลุ่มพูดจากัน อาจรวมเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการก็ได้
3. การพูดในที่ชุมชน เป็นการพูดต่อหน้าที่ประชุม มีจุดมุ่งหมายว่า จะพูดเพื่ออะไร มีการกำหนดเวลาไว้ค่อนข้างแน่นอน เช่น การอภิปรายเชิงวิชาการ การกล่าวปราศรัย การพูดหาเสียง เป็นต้น
4. การพูดทางสื่อมวลชน เป็นการพูดทางวิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์ สามารถพูดให้คนฟังเป็นจำนวนมากซึ่งกระจายอยู่ทุกทิศทุกทางได้รับฟังพร้อมกันได้ในเวลาเดียวกัน

การพูดจึงเป็นคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์ที่เกิดจากการเรียนรู้ เพื่อสื่อสารกับผู้อื่นได้
อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นความจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์

2.4 ทักษะการอ่าน

ทักษะการอ่าน คือกระบวนการค้นหาความหมายจากตัวหนังสือหรือข้อความที่มีผู้เขียนไว้ ซึ่งเริ่มจากการรับรู้คำ การออกเสียงคำ การรู้ความหมายของคำ การเข้าใจความหมายตามตัวอักษร การตีความ และการผสมผสานความรู้ที่ได้จากประสบการณ์เดิม

ความหมายของการอ่าน

การอ่าน หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ กระบวนการในการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ได้แก่ การทำความเข้าใจความหมายของ เรื่องที่อ่าน ความหมายดังกล่าวมิใช่เกิดจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่อ่านเท่านั้นแต่ขึ้นกับความหมายที่ ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน (ประทีน มหำพันธ์. 2530 : 15)

การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดโดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การอ่านแบบนี้เป็นการอ่านเพื่ออ่านออก และการใช้ความสามารถในการผสมผสานตัวอักษรออกเสียงเป็นคำ เป็นประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน หรือฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่อง เรียกว่า อ่านได้ อ่านแล้วรู้เรื่องสิ่งที่อ่าน (บันลือ พฤกษ์วัน. 2532 : 2)

การอ่านหมายถึงการรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งที่พิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์หรือหนังสือโดยผู้อ่านรับรู้ว่าคุณเขียนได้สื่อสารอะไรมายังผู้อ่านทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความหมาย ความสัมพันธ์กับ สิ่งอื่น (สมพร มั่นตะสูตร. 2534 : 8)

จากความหมายของการอ่านทั้งหมดสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการรับรู้ตัวอักษร ความเข้าใจ ในความหมายของคำและเป็นการพัฒนาความคิด สติปัญญา และประสบการณ์เดิมในการแปลความให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้

จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ผู้เชี่ยวชาญในวิชาการอ่านได้วางจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ต่าง ๆ กัน ซึ่งจะเห็นว่าเหตุผล 2 ประการที่คนเราอ่านหนังสือคือ

1. อ่านเพื่อหาความรู้

2. อ่านเพื่อความบันเทิง

หลักสูตรสำหรับเด็กประถมศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ (กลุ่ม ก) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2529 : 2)

1. ให้มีพัฒนาการทางภาษา ในด้านการอ่าน
2. ให้มีทักษะในการอ่านโดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
3. ให้สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร การรับรู้และการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
4. ให้มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชนและแหล่งความรู้ต่าง ๆ
5. ให้เข้าใจและสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
6. สามารถใช้ผลจากการอ่านภาษาไทยมาช่วยในการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
7. ให้ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาและวรรณคดีในแง่วัฒนธรรมประจำชาติและในแง่ที่สร้างเสริมความมั่งคั่งงามในชีวิต

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มนุษย์ใช้ในการรับข่าวสาร มนุษย์ใช้ทักษะการอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจภาษา จึงมีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน ทุกคนจะต้องอ่านข่าวสาร เรื่องราวต่าง ๆ จึงจะมีความรอบรู้ทันโลกทัน เหตุการณ์ การอ่านจึงเป็นวิธีการรับสารและแปลสารให้เป็นความหมาย เพื่อการรับรู้และความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ในปัจจุบันการอ่านนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคนเรา เนื่องจากเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่ข่าวสารต่าง ๆ จะแพร่กระจายออกไปทั่วถึงกันนับว่าเป็นยุคข่าวสารข้อมูล เราจึงต้องอ่านข่าวสาร แสวงหาความรู้ ความเจริญทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ผ่านทางสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ วิชาการ ในการอ่านหนังสือของคนเรา ผู้อ่านต่างมีจุดประสงค์ต่าง ๆ กัน โดยเฉพาะนักเรียน นิสิต นักศึกษา จะต้องอ่านหนังสือ ตำรา เพื่อต้องการให้เกิดความรู้ ความรอบรู้ บางคนอ่านเพื่อต้องการความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการงานอาชีพของตน บางคนอ่านหนังสือประเภทสารบันเทิงเพื่อการ พักผ่อนหย่อนใจ และเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน การที่อ่านหนังสือเพื่อจุดประสงค์ใดก็ตาม การอ่าน ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ผู้อ่านอย่าง

กว้างขวาง การอ่านจึงมีความสำคัญที่จะช่วยพัฒนา สติปัญญาผู้อ่านให้มีความรอบรู้ และเกิดแนวคิด และความสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ประโยชน์ของการอ่าน

1. ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ทุกสาขาวิชา และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม ได้แก่ ความรู้ทางด้านวิชาชีพ ความรู้ทั่วไป ทำให้ผู้อ่านมีสติปัญญาเฉียบแหลมสามารถตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี
2. ทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินหรือบันเทิงจากเนื้อเรื่อง เป็นการฆ่าเวลาหรือเพื่อสนองความต้องการทางด้านอารมณ์ เช่น คลายเครียด เพื่อพักผ่อน ผู้อ่านจะได้ประโยชน์ทางด้านจิตใจ

ประเภทของการอ่าน

1. การอ่านในใจ
2. การอ่านออกเสียง

การอ่านเพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ

1. อ่านเพื่อสืบค้นทางวิชาการ

เป็นการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้จากสารที่อ่าน จึงมุ่งทำความเข้าใจเรื่องที่น่าสนใจเป็นสำคัญ ผู้อ่านจึงควรใช้วิธีการอ่านในใจและต้องมีความแม่นยำ รวดเร็ว ในการเก็บข้อมูลจากสารที่อ่านได้อย่างครบถ้วน

2. อ่านเพื่อสังสมประสบการณ์

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก ด้วยอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบการสื่อสาร ผู้ที่อยู่ในสังคมสมัยใหม่จำเป็นต้องมีความรอบรู้ ทันสมัย ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ จึงจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ การอ่านเป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งในการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ และรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เพื่อเป็นการสะสมเป็นประสบการณ์ให้เป็นผู้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

2.5 ทักษะการเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ค่อนข้างยากในการฝึกฝนเนื่องจากต้องใช้กระบวนการของการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจความหมาย ตามที่ผู้เขียนตั้งวัตถุประสงค์

ความหมายของการเขียน

มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์ (2531 : 28) ได้สรุปจากคำกล่าวของนักการศึกษาหลายท่านไว้ว่า การเขียนคำหมายถึง ความสามารถในการเขียนคำเรียงตามลำดับ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ รวมทั้งตัวสะกด การันต์ ในภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ประโยชน์ได้ด้วย

สุธีพร ปาละดี (2531 : 20) กล่าวว่า การเขียนคือการเปลี่ยนภาษาพูดมาเป็นสัญลักษณ์คือตัวอักษร ซึ่งจะต้องเลือกความคิด คำ ประโยคที่มีจุดหมายมาจัดเป็นประสบการณ์อย่างมีระเบียบ เพื่อให้ถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยมและยังสามารถสื่อสารได้ด้วย

แมคคริมอน (McCrmon, P.M. and M. James. 1978 : 3) กล่าวว่า การเขียนที่ดีจะต้องเป็นสื่อความคิด ความรู้สึก ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ได้และทำให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับเจตนารมณ์ของผู้เขียน

ดังนั้นการเขียนจึงเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางภาษาเป็นลายลักษณ์อักษรที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถในด้านความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และประสบการณ์ของผู้เขียน

ความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะทางภาษาอย่างหนึ่งที่มนุษย์นำมาใช้เพื่อการสื่อสาร โดยที่ผู้เขียนส่งสารออกไปด้วยการใช้ลายลักษณ์อักษรที่มีความหมาย เพื่อให้ผู้รับสารอ่านแปลความหมายเกิดความเข้าใจตรงกัน การเขียนจึงมีความจำเป็น และสำคัญมาก ในเรื่องการเขียนเรื่องราวที่ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ทั้งตัวอักษร การลำดับความเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านเข้าใจมีขอบเขตงานเขียนที่ดีต้องมีสัมพันธ์ภาพเชื่อมโยงกัน มีความกลมกลืนกัน ทั้งเนื้อเรื่อง บทนำ และสรุป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารกับบุคคลอื่น

นภดล จันทรพิชญ (2531 : 91) ได้กล่าวสรุปความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
  2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้สึกและสติปัญญาของมนุษย์
  3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ
  4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์
  5. การเขียนทำให้มนุษย์ประสบผลสำเร็จในชีวิต เช่น การเล่าเรียน เป็นต้น
- ลำดับขั้นการสอนทักษะการเขียน (ผดุง อารยะวิญญู. 2541 : 282)

1. ทักษะเบื้องต้นในการเขียน

- การแสดงความรู้สึกนึกคิด
- ลายมือ
- การสะกดคำ

- การใช้คำและโครงสร้างประโยค
- 2. ทักษะในการเขียนประโยค
- 3. ทักษะในการเขียนข้อความ
- 4. ทักษะในการเขียนเรื่องราว

ประเภทของการเขียนสื่อความ

1. การเขียนเพื่อสื่อความอย่างสั้น ๆ
  - การเขียนบอกจุดประสงค์เฉพาะเรื่อง
  - การเขียนโทรเลข
  - การเขียนไปรษณียบัตร
  - การเขียนคำอวยพร
  - การเขียนนิยาม
2. การเขียนย่อความ
3. การเขียนสรุปความ
4. การเขียนปฏิทัศน์หนังสือ

ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับหลักการสอนเขียน

สนธิ ตั้งทวี (2531 : 38 – 40) ได้เสนอหลักสำคัญบางประการในการสอนเขียนไว้ดังนี้

1. ครูควรจะได้ทดสอบความรู้พื้นฐานทางการเขียนของนักเรียนเสียก่อนที่จะมีการสอน ในกรณีที่ไม่มีแบบทดสอบมาตรฐาน ก็ควรสร้างแบบทดสอบ แบบตัวเลือกขึ้นไว้ใช้เอง ซึ่งใช้สำหรับ วัดความสามารถในการสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการเรียงเรียงข้อความ แบบทดสอบดังกล่าวนี้ จะช่วยครูผู้สอน ได้ทราบว่า นักเรียนเหล่านั้น มีความสามารถทางการเขียนเพียงใด นอกจากนั้นยังช่วยครูให้ได้ทราบถึงพัฒนาการทางการเขียนหลังจากที่ได้สอนไปแล้วทุกระยะ
2. การสอนทักษะการเขียนนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรื่องใดก็ตาม ครูไม่ควรไปกำหนดหัวเรื่องให้ตายตัว ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกเรื่องที่จะเขียน หรือควรให้เขามีส่วนร่วมในการเสนอหัวเรื่องด้วย
3. การสอนทักษะการเขียน ครูไม่ควรแยกทักษะอื่น ๆ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะ การอ่าน และถ้าสามารถให้มีความสัมพันธ์ไปกับวิชาอื่น ๆ ได้ก็จะเป็นการดี
4. ทักษะการเขียนเป็นวิชาทักษะที่ค่อนข้างจะยุ่งยาก ซ้ำซ้อน นักเรียนส่วนมากมักไม่ค่อยสนใจเรียนเหมือนทักษะอื่น ๆ ด้วยเหตุผลนี้ผู้สอนจึงควรใช้หลักของการเสริมแรงหลาย

รูปแบบ เช่น จัดให้มีการประกวดงานเขียนประเภทต่าง ๆ การให้รางวัล การชมเชย เหล่านี้เป็นต้น

5. การสอนการเขียนนั้นครูไม่ควรมุ่งแต่จะให้กฎเกณฑ์หรือทฤษฎี ควรจะให้มีการปฏิบัติจริงทำจริง ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

การฝึกทักษะทั้ง 4 ทักษะให้แก่เด็ก อันที่จริงมิใช่เพียงหน้าที่ของครูภาษาไทยเท่านั้น แต่ควรจะเป็นหน้าที่ของครูทุกสาขาวิชาและทุกคนในโรงเรียนจำเป็นต้องร่วมมือกัน นั่นคือในการสอนทุก ๆ บทเรียนของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ตามหลักสูตร นอกจากครูผู้สอนควรจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักใช้ทักษะทางภาษาในแต่ละทักษะให้ถูกต้อง และพยายามให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทั้งสี่อย่างครบถ้วน และสอดคล้องผสมผสานหรือบูรณาการเข้าด้วยกันให้เหมาะสม จนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ การหาเหตุผล แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษา

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการฟัง

การศึกษาผลการฝึกฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามวิธีการของ นอร์ทคอต (Northcott) พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเมื่อได้รับการฝึกฟัง 8 ชั้นของ นอร์ทคอต เด็กมีความสามารถทางการฟังสูงขึ้น (สมคิด อัมมาร์ภักษ์. 2540 : บทคัดย่อ)

การเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมการศึกษาและแบบฝึก ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยเกม การศึกษาและนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกมีความสามารถทางการฟังต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ศรีสวัสดิ์ น่วมจะโป๊ะ. 2542 : บทคัดย่อ)

การศึกษาความสามารถในการฟังจำแนกเสียงของการใช้ชุดการสอนฝึกฟังจำแนกเสียง สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นก่อนประถมศึกษา พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอายุ 5 – 10 ปีที่ได้รับการฝึกฟังจำแนกเสียงด้วยชุดการสอนฝึกฟังจำแนกเสียง มีความสามารถในการจำแนกเสียงสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 (ผาณิต ยังประภา. 2543 : บทคัดย่อ)

การศึกษาการเรียนรู้เกี่ยวกับการฟังในโรงเรียน โดยการใช้พยัญชนะภาษาอังกฤษ ผสมกับสระอู (u) อา (a) อี (i) นำไปสร้างเป็นพยางค์ต่าง ๆ ขึ้น 48 พยางค์ ให้ผู้พูดที่เป็นหญิง พูดพยางค์ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นบันทึกลงในเทปโทรทัศน์ แล้วนำกลับไปฝึกกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวน 21 คน อายุ 6 – 14 ปี โดยใช้ เงื่อนไข 3 ประการคือ ใช้การได้ยินอย่างเดียว ใช้สายตาเพียงอย่างเดียว ใช้การได้ยินร่วมกับสายตา

จากการนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกันปรากฏว่าผลการวิจัยพบว่าถ้าใช้การได้ยินร่วมกับการใช้สายตาจะส่งผลต่อการฟังได้ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Stone. 1985 : 7)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะพูด

การศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4, 6 โดยใช้แบบทดสอบรูปภาพพบว่า เด็กนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนสูงมีพัฒนาการทางภาษาพูดด้านจำนวนคำ และความซับซ้อนของประโยคสูงกว่าเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นต่ำกว่า แต่ไม่พบความแตกต่างด้านความซับซ้อน ของประโยค และพัฒนาการทางภาษาพูดด้านจำนวนคำ ในนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย (นิรันดร์ รอดเอี่ยม. 2531 : บทคัดย่อ)

การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กพบว่า เด็กที่ได้ รับการจัดประสบการณ์ การเล่นสร้างสรรค์ที่มีครูปฏิสัมพันธ์มีคะแนนเฉลี่ยด้านความเชื่อมั่นและความสามารถทางภาษาสูงกว่า เด็กที่ได้การจัดประสบการณ์การเล่น สร้างสรรค์ที่ไม่มีครูปฏิสัมพันธ์กับเด็ก (กาญจนา สุวรรณธาร. 2537 : บทคัดย่อ)

เฮอร์ล็อก (Herlock. 1978 : 71) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาพูดไว้ 12 ประการดังนี้

1. สุขภาพ เด็กที่มีสุขภาพดี เรียนรู้ที่จะพูดได้เร็วกว่าเด็กที่มีสุขภาพไม่ดี เนื่องจากเด็กมีแรงจูงใจสูงที่จะเป็นสมาชิกของสังคมและติดต่อกับสมาชิกในกลุ่ม
2. สติปัญญา เด็กที่มีสติปัญญาสูงเรียนรู้ที่จะพูดได้เร็วกว่าและแสดงเกณฑ์ทางภาษาเหนือกว่าเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำ
3. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ กลุ่มเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงเรียนรู้ที่จะพูดเร็วกว่า แสดงออกได้ดีกว่า และพูดคุยนานกว่าเด็กที่มาจากกลุ่ม ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ
4. เพศ กลุ่มเด็กหญิงจะเรียนรู้ที่จะพูดได้เร็วกว่าเด็กชายในทุกระดับอายุการใช้ประโยคของเด็กชายสั้นกว่า และถูกต้องตามหลักไวยากรณ์น้อยกว่าเด็กหญิง การใช้คำศัพท์และการออกเสียงได้ถูกต้องน้อยกว่าเด็กหญิง
5. ความต้องการในการสื่อสาร เด็กที่มีความต้องการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นสูงจะเป็นแรงจูงใจให้เด็กเรียนรู้ที่จะพูดได้มาก ยิ่งมีความเต็มใจที่จะสื่อสารมากเท่าไร เด็กก็จะเรียนรู้ที่จะพูดได้มากเท่านั้น
6. การกระตุ้น เด็กที่กระตุ้นให้พูดด้วยการพูดคุยนานจะส่งเสริมให้มีการตอบสนองจะเรียนรู้ที่จะพูดได้เร็วกว่าและดีกว่า
7. ขนาดครอบครัว เด็กที่เป็นลูกคนเดียวในครอบครัวเล็ก ๆ โดยทั่วไปจะพูดได้เร็วกว่าและดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวใหญ่

8. ลำดับการเกิดในระดับอายุเดียวกัน การพูดของเด็กที่เกิดก่อนเหนือกว่าเด็กที่เกิดในลำดับหลัง ๆ ในครอบครัวเดียวกัน

9. การเกิดแฝด เด็กแฝดจะมีพัฒนาการทางการพูดช้า เนื่องจากเด็กจะติดต่อสัมพันธ์กับผู้ที่เป็นคู่แฝดของตนเองเป็นส่วนใหญ่ และเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาษาเฉพาะของตนเอง

10. การพบปะกลุ่มเพื่อน เด็กที่พบปะกลุ่มเพื่อนยิ่งมากเท่าใดก็ต้องการจะเป็นที่ยอมรับในการเป็นสมาชิกในกลุ่มเพื่อนมากเท่านั้น ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ที่จะพูดสูง

11. บุคลิกภาพ เด็กที่ปรับตัวดี มีแนวโน้มที่จะพูดได้ดีกว่าทั้งด้านคุณภาพ และปริมาณ เมื่อเทียบกับเด็กที่ปรับตัวได้ไม่ดี

12. เด็กที่พูดสองภาษา การเรียนรู้สองภาษาในช่วงปีแรกจะทำให้พัฒนาการล่าช้า ทั้งสองภาษาและนำไปสู่การพูดที่คลาดเคลื่อน

การศึกษาทักษะการสนทนาที่ใช้ฝึกเพื่อพัฒนาคนพิการทางร่างกาย ที่เป็นผู้ใหญ่จำนวน 6 คน โดยมีคำสนทนา 2 คน ใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ใช้โปรแกรมการฝึกเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมพบว่า การฝึกโดยใช้การสนทนาร่วมกันในกลุ่มสามารถปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องในการสนทนา เพื่อพัฒนาทางภาษาของคนพิการทางร่างกายที่เป็นผู้ใหญ่ได้ (Voort. 1993 : 277)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

การศึกษาต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบรู้แจ้งกับการสอนตามคู่มือครู พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบรู้แจ้งมีความสามารถทางการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบรู้แจ้งมีความสามารถทางการอ่านแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (บัวแก้ว บัวเย็น. 2539 : 66)

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำวิชาภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง อายุ 7 – 14 ปี ระหว่างวิธีสอนอ่านคำโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรณและการสอนอ่านคำตามหลักสูตรเด็กพิเศษ ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (กิ่งสร เกาะประเสริฐ. 2540 : บทคัดย่อ)

จากการศึกษาการสอนอ่านสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง พบว่า วิธีที่ได้ผลดีที่สุดในการแก้ไขการอ่านออกเสียงคือ วิธีการสอนคำที่คุ้นเคยมากที่สุดรวมกับการใช้ภาพและวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างของคำ (Corner. 1992 : 577 - 597) การศึกษาทดลองพัฒนาแผนการเพิ่มประสิทธิภาพของการอ่านออกเสียงในผู้ใหญ่ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 12 คน โดยเน้นที่ การอ่านโดยสังเกตเครื่องหมาย (,) และ (.) การอ่านเป็นวลี ประโยคและข้อความให้ถูกต้องและเพิ่มระดับความมั่นใจ พบว่าเด็กกลุ่มเป้าหมายสามารถอ่านได้คล่อง มั่นใจ สนุกสนาน อ่านคำศัพท์ได้มากขึ้นและอ่านออกเสียงได้

มากขึ้นด้วย (Gillette. 1991 : 94) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเปรียบเทียบการอ่านภาษาไทยในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับน้อยและระดับปานกลางจำนวน 6 คน ที่มีอายุระหว่าง 5.10 – 8.10 ปี พบว่าวิธีการใช้ภาพและท่าทางกระตุ้น ได้ผลดีกว่าการอ่านแบบดั้งเดิม (Makle. 1993 : 145)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเขียน

การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู (พรทิพย์ สิมโน. 2536 : 81)

การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตาม คู่มือครูมีความสามารถทางการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (นลินี บพิตรสุวรรณ. 2537: 99)

การศึกษาความพร้อมด้านการเขียน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นก่อนประถมศึกษา จากการเตรียมความพร้อมโดยใช้วิธีสอนแบบมอนเตสซอรี ปรากฏว่า ความพร้อมด้านการเขียนโดยใช้วิธีสอนแบบมอนเตสซอรีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (อัจฉราวรรณ มะกาเจ. 2541 : บทคัดย่อ)

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounter) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า มปก. หรือ CLE ได้รับการพัฒนาและทดลองเป็นครั้งแรกในโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค (Traeger Park School) ซึ่งเป็นโรงเรียนชานเมืองแอริส สปริงส์ (Alice Springs) รัฐนอร์ท แทรทอรี ประเทศออสเตรเลีย โรงเรียนดังกล่าวมีนักเรียนที่เป็นชาวพื้นเมืองออสเตรเลีย (Aborigines) ประมาณร้อยละ 90 ซึ่งมีปัญหาในการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค จึงเริ่มโครงการเทรเกอร์ พาร์คขึ้น ด้วยการสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลีย ในช่วง ค.ศ. 1980 – 1985 โดย ไบรอัน เกรย์ (Brian Gray) และจูเลีย ไพร์ซ์ (Julia Price) เป็นผู้นำในการพัฒนาโครงการร่วมกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาศาสตร์และการรู้หนังสือ (Literacy) ได้แก่ ริชาร์ด วอล์คเกอร์ (Richard Walker) และเนีย ดอร์ (Nea Dore) โครงการดังกล่าว ได้รับความสำเร็จเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักเรียนส่วนมากในโรงเรียนสามารถพัฒนาการสื่อสาร

ภาษาอังกฤษ ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียนได้ดี รักการอ่าน และการเขียน มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีปัญหาในการเรียนวิชาต่าง ๆ น้อยลงอีกด้วย โครงการดังกล่าวได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากนักภาษาศาสตร์ และนักการศึกษาทั้งหลายในประเทศออสเตรเลียและได้รับการเผยแพร่ในประเทศต่าง ๆ ทั้งในเอเชีย และยุโรป

สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. 2527 เสาวลักษณ์ รัตนวิชัยได้ติดต่อขอคณะผู้เชี่ยวชาญในการสอนดังกล่าว นำโดยริชาร์ด วอล์คเกอร์และเบรندن บาร์ทเลตต์ (Brendan Bartlett) มาร่วมกันจัดทำ โครงการเพื่อพัฒนาการสอนอ่านและเขียน ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากศาสตราจารย์ ดร. อารี สัตหะวี อาจารย์ใหญ่ ของโรงเรียนและสมาคมผู้ปกครองของโรงเรียน ซึ่งได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์การอ่านในโรงเรียนเพื่อทดลองสอน และเริ่มทดลองวิจัยเชิงปฏิบัติการแก่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในวิชาภาษาอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. 2527 และภาษาไทยเมื่อปี พ.ศ. 2528 ผลของการทดลองนักเรียนสามารถพัฒนาการสื่อสารได้ดีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน รวมทั้งสนุกสนานในการเรียน รักการอ่านและสนใจการอ่านมากขึ้น โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย นักเรียนสามารถพัฒนาความคิดรวบยอด อ่านและเขียนได้รวดเร็วมาก หลังจากการทดลองวิจัยดังกล่าว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และโรตารีสากล จึงได้ร่วมมือกันดำเนินการวิจัยนำร่องโครงการพัฒนาภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ณ โรงเรียนชายแดน จังหวัดสุรินทร์ ในปี พ.ศ. 2530 และขยายผลการทดลองในเขตอีสานใต้ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2531 – 2536 รวมทั้งในเขต 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ระหว่างปี พ.ศ. 2533 – 2538 ด้วยการสนับสนุนเงินทุน 3 เอช ของมูลนิธิโรตารีสากล จุดมุ่งหมายของโครงการดังกล่าว คือเพื่อพัฒนาการรู้หนังสือในระดับปฏิบัติการของนักเรียนไทยในระดับประถมศึกษา ซึ่งหมายถึงความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนในระดับที่มีวิจารณญาณ สามารถนำความรู้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตและศึกษามวลประสบการณ์หรือวิชาต่าง ๆ ได้คณะทำงานซึ่งประกอบด้วย เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย นักวิชาการจากต่างประเทศ และผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์ในด้านการรู้หนังสือ และด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ได้พัฒนาและทดลองรูปแบบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพิ่มเติมต่อเนื่องจากรูปแบบการสอนเดิม ในโครงการเทอร์เกอร์ พาร์ค ซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วในโครงการนำร่อง ระหว่างปี พ.ศ. 2530 – 2531 โดยจัดรูปแบบการสอนเดิมนั้นเป็นรูปแบบการสอนที่ 1 สำหรับสอนในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 – 2 รูปแบบการสอนที่ 2 สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 และรูปแบบการสอนที่ 3 สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โดยมีวัตถุประสงค์ในการสอน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนการสอน และวิธีการสอนแตกต่างกันตามระดับความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน

ผลการวิจัยทั้งในเขตอีสานใต้และในเขต 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งทดลองขยายผลโครงการไปทั่วประเทศ โดยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้ง 3 รูปแบบการสอน สามารถพัฒนาการรู้หนังสือ ขึ้นปฏิบัติการได้ดีเป็นที่น่าพอใจยิ่ง แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างเห็นได้ชัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงกำหนดให้โรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดทำการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาทั้งประเทศ โดยเริ่มอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2540 : 121 - 122)

2. หลักการและแนวทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

หลักการและแนวทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา อิงหลักการและวิธีการสอนภาษาหลายทฤษฎี ดังนี้

2.1 แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Approach)

แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้เน้นการใช้ภาษาของนักเรียนเป็นหลักโดยอาศัยหลักการของภาษาเชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (Context) ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนซึ่งอาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

กระบวนการสอนตามทฤษฎีนี้เน้นการปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเป็นสำคัญ การกระตุ้นให้นักเรียนเด็กความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษาหรือการทดลองใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเป็นไปตามธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่นักเรียนตามหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะมากกว่าจะจัดแบบวิเคราะห์ภาษาให้นักเรียนเพียงเพื่อให้เข้าใจระบบของเสียง คำและไวยากรณ์เท่านั้น นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดให้นักเรียนมีโอกาสแสดงออกทางภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน เพื่อให้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติครูมีหน้าที่คอยช่วยเหลือแนะนำและแก้ไขให้นักเรียนใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อการอ่านร่วมกัน การเขียนเรื่องร่วมกัน การโต้ตอบในการฟัง - พูดร่วมกัน

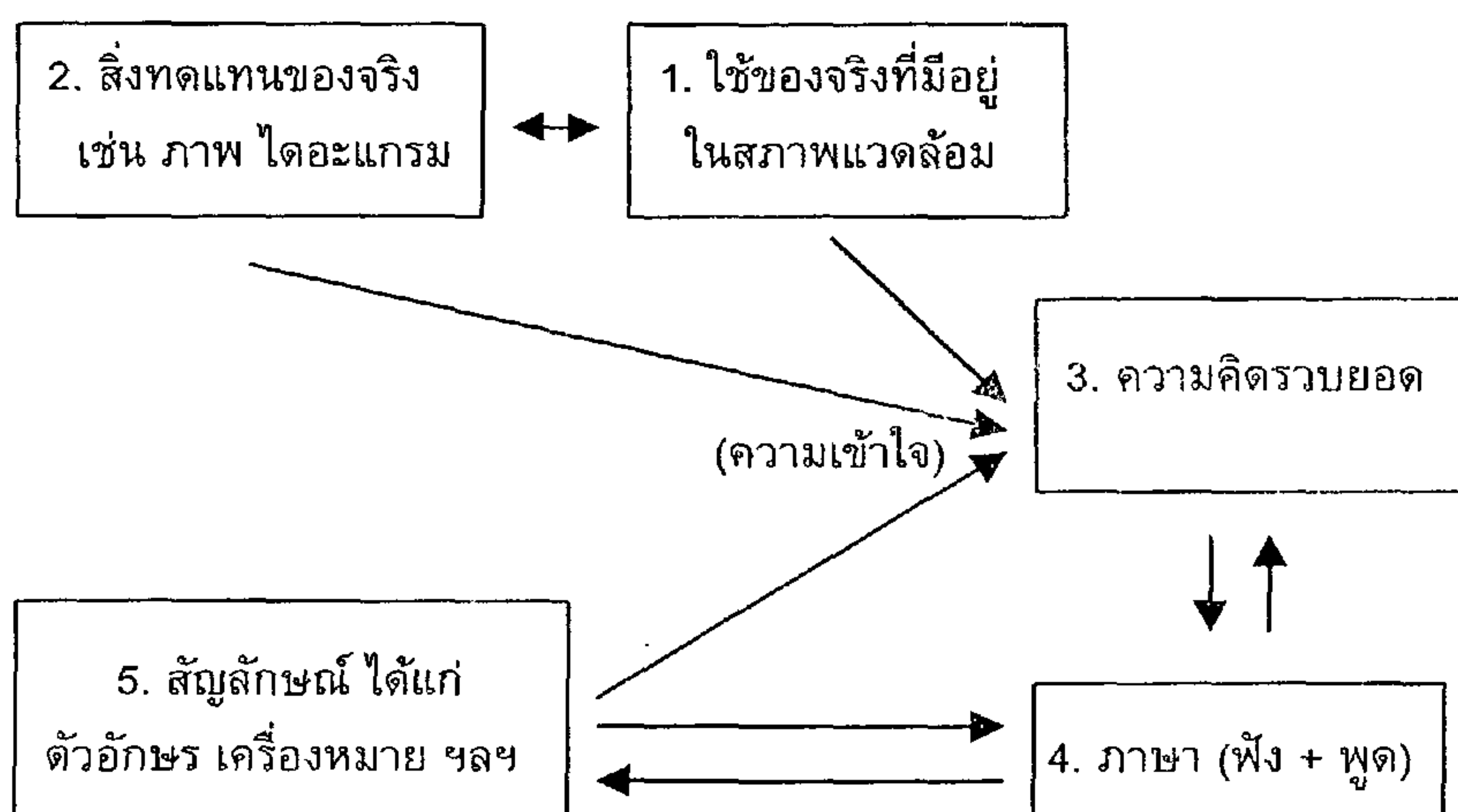
2.2 แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

ทฤษฎีการสอนแบบนี้เน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่นักเรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษา ของนักเรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output)

จะประสบความสำเร็จดังที่ คาดหมายได้ ถ้าครูเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียน

การให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่นักเรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้อง การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมได้แก่ วัตถุต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยเห็นและใช้อยู่ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

การให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่นักเรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้องซึ่งจัดอันดับการสอนได้ ดังผังภาพต่อไปนี้

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมดังผังภาพ ข้อที่ 1 ได้แก่ วัตถุต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยเห็นและใช้อยู่ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตามถ้าจะนำของทุกอย่างมาให้นักเรียนได้เห็นคงเป็นไปได้ยากดังนั้น การใช้สิ่งทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพ ผังภาพ ก็อาจช่วยให้นักเรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ ความหมายของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี เพราะนักเรียนจะสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังความจริง ที่เขาเคยพบเห็นมาก่อนได้การพัฒนาความคิดรวบยอดเข้าใจมาแล้วว่าอย่างไร การพัฒนาการฟัง การพูด ก็ย่อมจะง่ายและเป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายโยงการอ่านเพื่อความเข้าใจถูกต้อง ตามลักษณะการรับรู้ภาษาของมนุษย์ทั่วไป

2.3 ทฤษฎีการสอนอ่าน

ยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) โดยเน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสำคัญ

แนวทฤษฎีการสอนอ่านให้คำจำกัดความของการอ่านไว้ว่าการอ่าน คือ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด (Smith. 1973, Goodman 1973 อ้างอิงมาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 5) วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่จะใช้ในการเรียนรู้ การอ่านที่ถูกต้องและเป็นไปตามธรรมชาตินักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยามีได้มองการอ่านเพียงการแสวงหาความหมายเพื่อเข้าใจสัญลักษณ์ หรืออักษรเพียงตัวเดียวแต่คำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการรับรู้การอ่าน การถ่ายโยงความคิดรวบยอด ทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิมและการระลึกได้

ด้วยหลักการและทฤษฎีทั้ง 3 ประการดังกล่าว จึงอาจสรุปได้ว่าชุดกิจกรรมบูรณาการเป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาซึ่ง ไบรอัน เกรย์ ผู้ริเริ่มได้เขียนไว้เมื่อครั้งการประชุมสัมมนาทางภาษาศาสตร์ประยุกต์ประจำปี ค. ศ. 1987 ณ ประเทศออสเตรเลียว่าแน่นอนที่สุดพื้นฐานสำคัญที่สุดสำหรับโปรแกรมทางภาษาอันสมเหตุสมผลและจะประสบความสำเร็จได้นั้นคือการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ธรรมชาติที่เด็กเคยรู้จักมักคุ้นมาแล้วเป็นอย่างดี

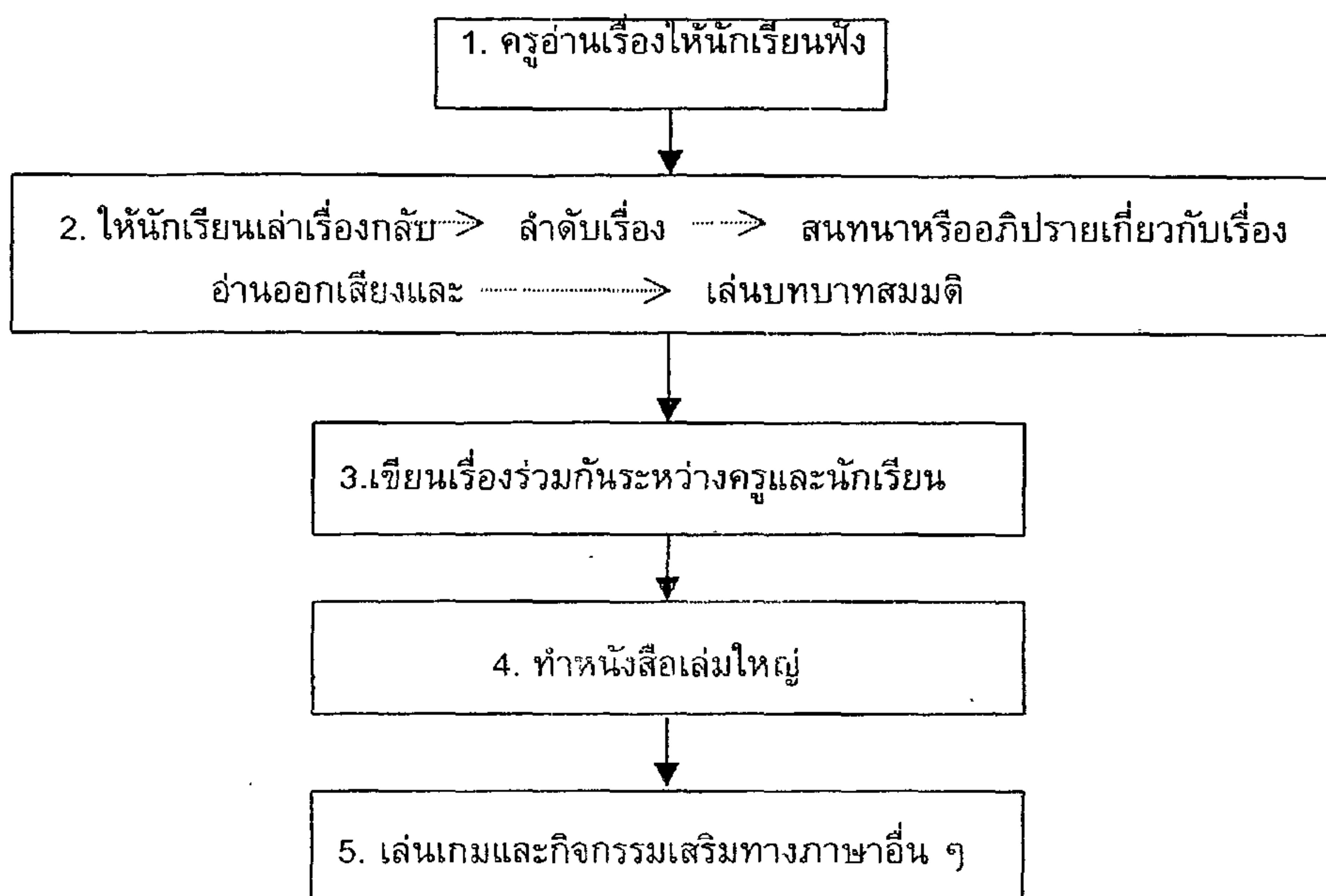
การจัดขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้นจัดให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะภาษาไทยไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด การเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์หรือในลักษณะบูรณาการตามหลักการสอนเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะใช้บริบทภาษาจากการอ่านเป็นปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายและพัฒนาปัจจัยป้อนเข้านั้น โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะสื่อสาร ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนเป็นหลักเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติและเกิดความคล่องตัวจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาจนถึงขั้นนำไปประยุกต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงเน้นการสอนความหมายของภาษาก่อนจะสอนองค์ประกอบย่อยของภาษา อันได้แก่ รูปพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และหลักเกณฑ์ทางภาษา

3. ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

จากหลักการและแนวทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงได้รับการพัฒนาขึ้น ให้มีลักษณะการพัฒนาภาษาอย่างบูรณาการจากความหมายรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา และไม่เพียงแต่จะเน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาจากการอ่านไปสู่ทักษะทางภาษาอื่น ๆ เป็นทักษะสัมพันธ์ เช่น ฟัง และเขียน แต่ยังเน้นกระบวนการ

อ่านที่สำคัญแก่นักเรียนอีกด้วย โดยพยายามให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับการใช้เทคนิคในการอ่านบางประการ เช่น การให้ความสนใจ การใช้ประสบการณ์เดิม และการระลึกเรื่องที่อ่านได้ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถ ในการอ่านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นก็คือ สามารถจับใจความสำคัญ ดีความ แปลความ และขยายความของเรื่องที่อ่านได้

ขั้นตอนการสอนดังกล่าว แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกัน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้น จะคำนึงถึงกระบวนการของหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง (Mastery Learning) ด้วย ทั้งนี้เพราะจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างนักเรียนในกระบวนการเรียนการสอนด้วย เวลาการเรียนรู้ (Learn Time) ของนักเรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตามวัยและสติปัญญา บางคนอาจเรียนช้าบางคนอาจเรียนเร็ว การจัดกระบวนการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องพิจารณาความแตกต่างในการใช้เวลาการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย จึงจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายได้ การให้เวลานักเรียนในการฝึกปฏิบัติทางภาษามากๆ ย่อมช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ได้มาก (เสาวลักษณ์รัตน์วิรัช. 2533 : 22 – 23)

5. ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ในแต่ละขั้นตอนของการสอนนั้น ก่อนลงมือสอนครูจำเป็นต้องเข้าใจการจัดกิจกรรมของครู และนักเรียนโดยละเอียดตามลำดับทุกขั้นตอนอย่างครบถ้วน การข้ามขั้นตอนหรือการรีบเร่งให้จบอย่างรวดเร็วในแต่ละขั้นตอน จะมีผลทำให้การพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียน

เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

จุดมุ่งหมาย นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง กิจกรรมในขั้นนี้ครูเป็นผู้อ่านเรื่องให้นักเรียนฟังโดยใช้เทคนิคการอ่านเชิงเล่าเรื่องอย่างมีชีวิตชีวาเพื่อสร้างความสนใจ ไม่ใช้อ่านตามตัวหนังสือไปเรื่อย ๆ ซึ่งอาจแสดงท่าทางประกอบการอ่านก็ได้แต่ไม่ต้องขยายความในขณะที่อ่าน การอ่านเชิงเล่าเรื่องต้องเล่าให้จบในคราวเดียวกันและให้นักเรียนช่วยกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านโดยกระตุ้นด้วยคำถามหรือให้ดูภาพประกอบเพื่อให้นักเรียนช่วยกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ เน้นการใช้ประสบการณ์เดิมในขั้นนี้ นักเรียนจะเริ่มพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของคำ สำหรับคำที่เป็นคำนามธรรมและคำอธิบายเป็นภาษาง่าย ๆ

ขั้นนี้เป็นขั้นเตรียมความพร้อมการฟังและการพูดเน้นการฝึกสมาธิการฟังเพื่อจับความเรื่องที่ฟัง การเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวาจะทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินและได้รับการเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ทางภาษาจากการฟัง

ข้อเสนอแนะ การจับหนังสือควรจับให้ถูกต้องไม่ควรพับหนังสือ หน้าใดไม่ต้องการให้นักเรียนเห็นก็ใช้กระดาษปิดและไม่ต้องชี้ตามตัวอักษรขณะที่อ่าน

ขั้นที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ

จุดมุ่งหมาย นักเรียนฝึกระลึกเรื่องที่ฟังและเข้าใจความหมายรายละเอียดของเรื่อง กิจกรรมในขั้นนี้ นักเรียนเป็นผู้เล่าเรื่องที่ฟัง ถ้านักเรียนเล่าไม่ได้ครูอาจกระตุ้นโดยใช้คำถามหรือดูภาพประกอบ สำหรับการแสดงบทบาทสมมติควรให้นักเรียนทุกคนได้แสดงบทบาทสมมติ และเป็นผู้บอกบท

ข้อเสนอแนะ การจัดกิจกรรมในขั้นนี้สามารถจัดได้ต่อเนื่องกับขั้นที่ 1 ถ้ายังมีเวลาและนักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียนต่อ

ขั้นที่ 3 ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนรู้จักตัวอักษร วิธีเขียนตัวอักษร ความสัมพันธ์ของเสียงกับตัวอักษร
2. นักเรียนสื่อความหมายของภาษาพูดเป็นภาษาเขียน
3. นักเรียนแสดงความคิดสร้างสรรค์และใช้จินตนาการในการสื่อความหมาย

กิจกรรมในขั้นนี้นักเรียนเป็นผู้เล่าเรื่องให้ครูเขียนโดยให้นักเรียนตกลงกันว่าจะเริ่มเรื่องอย่างไร ให้ครูเขียนประโยคตรงไหนของแผนภูมิควรเน้นให้นักเรียนบอกคำ ประโยคที่ถูกต้องชัดเจน ครูควรทวนคำขณะที่เขียนคำ การเขียนไม่ควรบังแผนภูมิเพื่อให้นักเรียนเห็นลีลาการเขียนอักษรทีละตัวและให้นักเรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของเสียงกับอักษรที่เขียน ในช่วงนี้

ควรให้นักเรียนฝึกเขียนในอากาศด้วย เมื่อเขียนข้อความจบประโยคควรให้นักเรียนอ่านตามครูอีกครั้งหนึ่ง การวาดภาพแต่ละหน้าต้องสัมพันธ์กับข้อความที่เขียน

ข้อเสนอแนะ

1. ถ้านักเรียนจำเรื่องไม่ได้ควรกระตุ้นโดยใช้คำถามหรือรูปภาพประกอบเรื่อง
2. ควรให้ความรู้เรื่องการเว้นวรรคตอน การย่อหน้าและเครื่องหมายวรรคตอนที่พบในเรื่อง

ขั้นที่ 4 นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่

จุดมุ่งหมาย นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงและเข้าใจความหมายของคำและประโยคเรื่องที่อ่าน

กิจกรรมขั้นนี้ นักเรียนลอกข้อความจากแผนภูมิขั้นที่ 3 แล้วฝึกอ่านออกเสียงเพื่อช่วยกำหนดภาพและวาดภาพประกอบแผนภูมิครั้งละ 1 แผ่นตามลำดับเรื่องจนจบและเขียนชื่อสมาชิกกลุ่มในปกหลังพร้อมกับจัดทำรูปเล่มให้เรียบร้อยและนำเสนอผลงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม
2. กรณีที่นักเรียนเขียนหนังสือไม่ได้ครูควรเป็นผู้คัดลอกข้อความให้กับนักเรียนแต่ละกลุ่ม

3. ควรตรวจสอบและแนะนำวิธีเขียนอักษรให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 5 นักเรียนฝึกทักษะทางภาษา

จุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องหลักเกณฑ์ทางภาษาและทักษะการใช้ภาษา ขั้นนี้นักเรียนใช้หนังสือเล่มใหญ่ของกลุ่มเป็นแหล่งการเรียนรู้ตั้งแต่การใช้ประสบการณ์จากการจำคำ เรียนรู้สัญลักษณ์อักษรให้สัมพันธ์กับเสียงอักษรซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาไปสู่ทักษะการอ่าน การเขียนคำ การเล่าเรื่องที่อ่านและฟังตลอดจนการเขียนเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่ 5 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจุดประสงค์ดังนี้

1. จำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
2. อ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
3. เขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
4. นำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
5. อ่านและเขียนประโยคที่แต่งปากเปล่าได้
6. แกรุปผสมคำในหนังสือเล่มใหญ่ไปสู่คำใหม่และผันอักษรตามเสียงวรรณยุกต์ได้
7. นำคำใหม่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้

8. อ่านและเขียนประโยคใหม่ได้
9. อ่านเรื่องจากเรื่องใหม่ได้
10. เล่าเรื่องหรือบอกรายละเอียดจากสิ่งที่ฟังและพบในชีวิตประจำวันได้
11. พูดโต้ตอบและสนทนาเรื่องใหม่ได้
12. เขียนเรื่องสั้น ๆ ได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

วอลส์เกอร์ และคนอื่น ๆ ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวทางที่ใช้ใน เทรเกอร์ พาร์ค เรียกว่า หรือวิธีสอนแบบ มปภ. โดยทำการทดลองกับเด็กชาวอะโยโรจัน ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็น ภาษาที่สอง ผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจ เด็กในกลุ่มทดลองมีความ เชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งการพูดและการเขียน

ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 วอลส์เกอร์ และคนอื่น ๆ ได้นำการทดลองสอนภาษาเช่นเดียวกับโปรแกรมในเตรเกอร์ พาร์ค ที่โรงเรียน Napperby และโรงเรียน Marryvale โดยทำการทดลองกับนักเรียนทั้งสอง โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองสอนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร ทั้งสองระดับใช้เวลาทดลอง 18 เดือน พบว่านักเรียน ทั้งสองโรงเรียนมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษา เพื่อการ สื่อสารทั้งการพูดและการเขียนสูงขึ้น (ลักขณา กิจเฮง. 2542 : 30 - 31)

การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และเจตคติ ต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษากับการสอนตาม คู่มือครู ผลการทดลองปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อรัญญา ฤาชัย. 2541 : 129)

การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 กับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01(สุภาพร อินทร์หอม. 2542 : 59)

การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู

ผลการทดลองปรากฏว่า ความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ศศิธร วงศ์ชาลี. 2542 : 117)

การศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงขึ้น (จิรัฐยา แก้วป้อง. 2543)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาทักษะทางภาษาไทยโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ที่มีระดับสติปัญญาระหว่าง 50 - 70 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ระดับสติปัญญาระหว่าง 50 - 70 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนวัดโสมนัส ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 8 คน เลือกโดยเฉพาะเจาะจงเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการสอนทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
2. แบบทดสอบทักษะทางภาษา

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดำเนินการดังนี้

1. แผนการสอนทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะภาษาไทย

1.1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และคู่มือครูควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

1.1.2 ศึกษาทฤษฎีและหลักการสอนภาษาไทยในคู่มือครูแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวการสอนแบบบูรณาการภาษาไทยและเกมอิสระ (ศรีนครินทร์วิโรฒ. 2533)

1.1.3 ศึกษาคู่มือครูแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

1.2 กำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยประยุกต์วิธีสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา ในการวิจัยได้กำหนดนิทาน ซึ่งมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับทักษะการใช้ชีวิตประจำวันของเด็ก คือ การไปตลาด ซึ่งมีความสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ

ขั้นที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน

ขั้นที่ 4 ให้นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่

ขั้นที่ 5 ให้นักเรียนเล่นเกมหรือกิจกรรมเสริมทางภาษาอื่น ๆ

สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้นมีข้อจำกัดในเรื่องของการเรียนรู้ มีช่วงความสนใจสั้น เสียสมาธิง่าย มีปัญหาในด้านความจำ การถ่ายโยงความรู้ การเรียนสิ่งที่เป็นามธรรม ลักษณะการพูดและภาษา พูดไม่ชัด รู้คำศัพท์จำนวนจำกัด เขียนประโยคไม่ถูกต้อง (ผดุง อารยะวิญญู. 2541 : 44 – 45) จึงได้ประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั้น จุดมุ่งหมายตามวิธีการเดิม แต่ได้ปรับขั้นตอน วิธีการสอนและจุดประสงค์ เพื่อให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเรียนรู้ตามความสามารถและศักยภาพตามความเหมาะสมกับเด็ก

ในแต่ละขั้นตอนจะประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ได้แก่ การฟังเรื่องและคำสั่ง การตอบคำถาม การฝึกอ่านและเขียนในใบงาน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นและจัดทำสื่อประกอบให้เหมาะกับแต่กิจกรรม และความสามารถของเด็ก ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมทุกกิจกรรม ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้เด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดีขึ้น

ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา	กิจกรรมการเรียนการสอนโดยประยุกต์วิธีสอน แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง	ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง 1.1 นักเรียนตอบคำถามและแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง 1.2 ครูใช้คำถามและสื่อในการช่วย กระตุ้นให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน 1.3 เล่าเรื่องซ้ำหลาย ๆ ครั้งเพื่อให้นัก เรียนจำเรื่องที่ฟังได้
ขั้นที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ	ขั้นที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับครูเล่าทวน เนื้อเรื่องอีกครั้ง 2.1 ถ้านักเรียนยังจำเรื่องไม่ได้ครู ช่วยใช้ คำถามหรือรูปภาพตามเนื้อเรื่องกระตุ้น 2.2 หากนักเรียนยังเล่าเรื่องไม่ได้อีก
ขั้นที่ 3 ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน	ครู เล่าทบทวนเรื่องใหม่อีกครั้งหนึ่ง ขั้นที่ 3 ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน 3.1 ครูและนักเรียนช่วยกันเล่าเรื่อง 3.2 นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับเอง 3.3 ครูเขียนเรื่องตามที่นักเรียนเล่า 3.4 ครูใช้คำถามหรือรูปภาพช่วยให้นัก เรียนระลึกเรื่องได้

ชั้นที่ 4 นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่ ชั้นที่ 5 นักเรียนฝึกทักษะทางภาษา 1. จำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้ 2. อ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้ 3. เขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้ 4. นำคำในหนังสือเล่มใหญ่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้ 5. อ่านและเขียนประโยคที่แต่งปากเปล่าได้ 6. แกรุปผสมคำในหนังสือเล่มใหญ่ไปสู่คำใหม่และผันอักษรตามเสียงวรรณยุกต์ได้ 7. นำคำใหม่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้ 8. อ่านและเขียนประโยคใหม่ได้ 9. อ่านเรื่องจากเรื่องใหม่ได้ 10. เล่าเรื่องหรือบอกรายละเอียดจากสิ่งที่ฟังและพบในชีวิตประจำวันได้ 11. พูดยุติตอบและสนทนาเรื่องใหม่ได้ 12. เขียนเรื่องสั้น ๆ ได้	ชั้นที่ 4 นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่ 4.1 นักเรียนช่วยกันทำหนังสือเล่มใหญ่ร่วมกัน 4.2 นักเรียนทำหนังสือเล่มเล็กของตนเองอีกครั้งหนึ่ง 4.3 ครูให้ความช่วยเหลือตามความสามารถของแต่ละคน เช่น เขียนตามจุดประหรือครูลอกประโยคให้แล้วนักเรียนระบายสี ชั้นที่ 5 นักเรียนฝึกทักษะทางภาษา 1. จำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้จับคู่คำกับคำ 1.1 จับคู่คำกับภาพ 1.2 เล่มเกมต่าง ๆ เช่น เกมจับคู่ภาพกับคำ 2. อ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้ 2.1 อ่านตามครู 2.2 อ่านเป็นกลุ่ม อ่านด้วยตนเอง 3. เขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้ 3.1 เขียนคำตามจุดประ 3.2 เขียนถ่ายคำ , ประโยค 3.3 เขียนเองได้ 4. นำคำในหนังสือเล่มใหญ่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้ 4.1 เรียงคำตามบัตรภาพให้เป็นประโยค 4.2 เรียงบัตรคำให้เป็นประโยค 5. อ่านและเขียนประโยคที่แต่งปากเปล่าได้ 5.1 อ่านและเขียนประโยคที่เรียงตามบัตรภาพ

	5.2 อ่านและเขียนประโยคที่เรียงตาม บัตรคำ 6. แจกรูปผสมคำในหนังสือเล่มใหญ่ไปสู่คำ ใหม่ได้ 6.1 แจกรูปคำโดยใช้สัญลักษณ์ภาพ แทนตัวอักษร 6.2 อ่านและเขียนคำใหม่ 7. นำคำใหม่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้ 7.1 แต่งประโยคจากตารางแต่งประโยค 7.2 เรียงคำให้เป็นประโยค 8. อ่านและเขียนประโยคใหม่ได้ 8.1 อ่านและเขียนประโยคจากตารางแต่ง ประโยค 9. เรียงลำดับเหตุการณ์ต่อเนื่อง 9.1 ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง 9.2 เรียงแถบประโยคตามเนื้อเรื่องที่ได้อ่าน 9.3 เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง

ในแต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีประยุกต์การสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ภาษา ผู้วิจัยได้วิธีการสอนและจุดประสงค์เพื่อให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญา โดยยึดหลักการสอนของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

กิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนเข้าใจความหมายรวมของเรื่อง ครูเป็นผู้
อ่านเรื่องให้นักเรียนฟังโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องอย่างมีชีวิตชีวาเพื่อสร้างความสนใจของเด็ก
เมื่อครูอ่านเรื่องจบให้นักเรียนช่วยกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านโดยกระตุ้น
ด้วยการใช้คำถามหรือให้รูปภาพประกอบเพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในขั้นนี้ เด็กจะเกิด
ความเชื่อมั่นและความภูมิใจในตนเอง มีแรงจูงใจที่จะเรียนในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน นักเรียนฝึกระลึกเรื่องที่ฟัง และเข้าใจความหมาย รายละเอียดของเรื่อง ที่ฟังครูอาจกระตุ้นด้วยคำถามหรือให้รูปภาพประกอบ เพื่อช่วยให้เด็กระลึกเรื่องได้ และครูจะเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีการทบทวนเรื่องซ้ำ ๆ จนแน่ใจว่าเด็กเกิดความทรงจำก่อนที่จะให้นักเรียนเล่าเรื่องเอง การใช้สื่อต่าง ๆ เข้ามาช่วย การเสริมแรงและการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นที่ 3 ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน นักเรียนเป็นผู้เล่าเรื่องให้ครูเขียน เป็นการสอนซ้ำ ๆ ย้ำให้เด็กจำเรื่องที่ฟังได้ ถ้าเด็กยังจำเรื่องไม่ได้ครูช่วยกระตุ้นโดยการใช้คำถามหรือให้รูปภาพประกอบเรื่อง

ขั้นที่ 4 นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงและเข้าใจความหมายของคำและประโยคในเรื่องที่อ่าน นักเรียนลอกข้อความในแผนภูมิขั้นที่ 3 ฝึกอ่านออกเสียง วาดภาพประกอบ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาครูจะดูถึงระดับความสามารถของเด็กว่าเด็กสามารถที่จะเขียนลอกข้อความได้เองหรือไม่ สามารถกำหนดรูปที่จะวาดประกอบได้ไหม ถ้านักเรียนทำไม่ได้ครูจะให้ความช่วยเหลืออย่างไรกับเขา อาจเขียนจุดปะข้อความให้เด็กมีภาพประกอบให้เด็กช่วยกันระบายสีเป็นต้น การสอนขั้นตอนนี้จะเป็นการสอนในลักษณะของการย่อยงาน คือ ให้เด็กเรียนรู้ทีละประโยค เมื่อนักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่เป็นกลุ่มเสร็จแล้วครูให้เด็กทำหนังสือเล่มเล็กของตนเองอีกครั้งเพื่อเป็นการซ้ำให้เด็กเกิดความจำ สามารถนำหนังสือเล่มเล็กของตนเองมาช่วยในการเรียนขั้นต่อไป และเด็กสามารถนำหนังสือเล่มเล็กกลับไปทบทวนที่บ้านได้ เด็กจะเกิดความภูมิใจในความสำเร็จในผลงานของตนเอง การทำหนังสือเล่มเล็กครูจะลดการช่วยเหลือลงในบางกรณีตามความสามารถของเด็กแต่ละคน

ขั้นที่ 5 นักเรียนฝึกทักษะทางภาษา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อให้เด็กเรียนรู้ทักษะการใช้ภาษา เรียนรู้สัญลักษณ์อักษรให้ สัมพันธ์กับเสียงซึ่งเป็นการพัฒนาไปสู่ทักษะการอ่าน การเขียนต่อไป ในขั้นตอนนี้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้เลือกจุดประสงค์ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็ก การย่อยกิจกรรมลงเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้มากขึ้น กิจกรรมมีความหลากหลายเพื่อสร้างความสนใจ เช่น การเล่นเกมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้แสดงออก และเป็น การขยายเรื่องจากเรื่องเดิมเพื่อให้เด็กได้คิดและนำเรื่องที่เรียนไปใช้จริง ทำให้เด็กเกิดประสบการณ์ใหม่ขึ้น สอนเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก โดยเริ่มจากการฟัง สู่การพูด การอ่าน แล้วจึงเขียนเป็นคำ เป็นประโยค และเป็นเรื่องราวตามความสามารถของเด็กในแต่ละ

ขั้นตอนจะประกอบด้วยสื่อที่เป็นรูปภาพ บัตรคำ ตลอดจนการกระตุ้นโดยครูเพื่อให้เด็กเกิดความสำเร็จสามารถเรียนรู้ไปตามขั้นตอนและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

1. จำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
2. อ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
3. เขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้
4. นำคำในหนังสือเล่มใหญ่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้
5. อ่านและเขียนประโยคที่แต่งปากเปล่าได้
6. แจกรูปผสมคำในหนังสือเล่มใหญ่ไปสู่คำใหม่ได้
7. นำคำใหม่มาแต่งประโยคปากเปล่าได้
8. อ่านและเขียนประโยคใหม่ได้
9. เรียงลำดับเหตุการณ์ต่อเนื่อง

1.3 นำขั้นตอนการจัดกิจกรรมทั้ง 4 ขั้น มาเขียนแผนการสอนตามโครงการสอนต่อไปนี้

- 1.3.1 ความคิดรวบยอด
- 1.3.2 จุดมุ่งหมาย
- 1.3.3 เนื้อหา
- 1.3.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.3.5 สื่อการสอน
- 1.3.6 การวัดและประเมินผล

1.4 นำแผนการสอนโดยประยุกต์วิธีแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา จำนวน 28 แผนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 - 2 จำนวน 3 คน คือ

1. ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช ศิษยานุศิษย์ สำนักนิเทศน์และมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. อาจารย์อัษฎาราวรรณ มะกาเจ ศิษยานุศิษย์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อตรวจพิจารณาแก้ไข

1.5 นำแผนที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องในด้านทักษะทางภาษาที่ใช้ จุดประสงค์ เนื้อหา เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความเหมาะสมในการใช้สื่อการสอน

2. แบบทดสอบความสามารถด้านทักษะทางภาษาไทย

2.1 ศึกษาเอกสารเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษาไทยเพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบความสามารถด้านทักษะภาษา

2.1.1 ศึกษาคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง. 2533)

2.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะทางภาษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.2 สร้างแบบทดสอบความสามารถในด้านทักษะทางภาษาตามจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา และหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ (กลุ่ม ก.) เพื่อกำหนดแนวการวัดความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในด้านทักษะทางภาษา ซึ่งมี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ทักษะการฟัง จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ทักษะการพูด จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ทักษะการอ่าน จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 ทักษะการเขียน จำนวน 10 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบความสามารถในด้านทักษะทางภาษาการเรียนภาษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทยทางการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน คือ

1. ดร. พัฒนา ชัชพงศ์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช ศึกษานิเทศก์ สำนักนิเทศน์และมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

3. อาจารย์อัจฉรวรรณ มะกาเจ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาถึงความเห็นดังนี้

คะแนน +1	สำหรับข้อสอบที่แน่ใจว่าวัดตรงจุดประสงค์
คะแนน 0	สำหรับข้อสอบที่ไม่แน่ใจ
คะแนน -1	สำหรับข้อสอบที่แน่ใจว่าวัดไม่ตรงจุดประสงค์

เมื่อบันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (บุญเชิด ภิญญโญนนตพงษ์. 2527 : 89 - 99) เพื่อเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ตั้งแต่ 0.5 - 1

2.4 นำแบบทดสอบที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาแล้ว นำไปปรับปรุงแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 216) ดังนี้

กลุ่มทดลอง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T1	X	T2

E	แทน	กลุ่มทดลอง
T1	แทน	สอบก่อนสอน
X	แทน	ทดลอง
T2	แทน	สอบหลังสอน

2. ขั้นตอนการทดลอง

มีขั้นตอนการดำเนินการทดลองดังนี้

1. ก่อนดำเนินการทดลอง ขอให้บัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือเพื่อเรียนเชิญ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนเพื่อดำเนินการทดลอง

2. ทำความคุ้นเคยกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และทำการทดสอบก่อนการสอน โดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านทักษะทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ดำเนินการทดลอง ดำเนินการวิจัยด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์
สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที รวมเวลาทดลองทั้งสิ้น 30 ครั้ง ดังนี้

สัปดาห์	ครั้งที่	ขั้นตอน	กิจกรรม
13 ส.ค. 45	1	1.ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง	- นักเรียนฟังครูเล่านิทานแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง
14 ส.ค. 45	2	2.นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ	- นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ
15 ส.ค. 45	3	3.ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน	- ครูเขียนแผนภูมิประโยคเรื่องตามที่นักเรียนเล่า
16 ส.ค. 45	4	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- นักเรียนลอกประโยคจากชั้นที่ 3 ช่วยกันวาดภาพประกอบเนื้อเรื่อง
19 ส.ค. 45	5	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- นักเรียนลอกประโยคจากชั้นที่ 3 ช่วยกันวาดภาพประกอบเนื้อเรื่อง
20 ส.ค. 45	6	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- นักเรียนลอกประโยคจากชั้นที่ 3 ช่วยกันวาดภาพประกอบเนื้อเรื่อง
21 ส.ค. 45	7	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- นักเรียนลอกประโยคจากชั้นที่ 3 ช่วยกันวาดภาพประกอบเนื้อเรื่อง
22 ส.ค. 45	8	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- นักเรียนลอกประโยคจากชั้นที่ 3 ช่วยกันวาดภาพประกอบเนื้อเรื่อง
23 ส.ค. 45	9	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- นักเรียนทำหนังสือเล่มเล็กของตนเอง
26 ส.ค. 45	10	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- นักเรียนทำหนังสือเล่มเล็กของตนเอง
27 ส.ค. 45	11	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- นักเรียนทำหนังสือเล่มเล็กของตนเอง
28 ส.ค. 45	12	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- จับคู่คำกับคำกิจกรรม
29 ส.ค. 45	13	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- จับคู่คำกับคำ
วัน/เดือน/ปี	ครั้งที่	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- จับคู่คำกับภาพ
30 ส.ค. 45	14	4. นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่	- จับคู่คำกับภาพ
		5. กิจกรรมฝึกภาษา	- นักเรียนอ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่

2 ก.ย. 45	15	5.1 จำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้ขั้นตอน	- นักเรียนเขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่
3 ก.ย. 45	16		- เรียงบัตรคำให้เป็นประโยคตามบัตรภาพ
4 ก.ย. 45	17	จำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้	- เรียงคำให้เป็นประโยค
5 ก.ย. 45	18	จำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้	- อ่านและเขียนประโยคลงในใบงาน
6 ก.ย. 45	19	5.1 จำคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้	- หาคำมาต่อท้ายพยางค์เพื่อเป็นคำใหม่
9 ก.ย. 45	20		- แต่งประโยคจากตารางแต่งประโยค
10 ก.ย. 45	21	5.2 อ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่	- เรียงคำใหม่ให้เป็นประโยค
11 ก.ย. 45	22		- เรียงคำใหม่ให้เป็นประโยค
12 ก.ย. 45	23	5.3 เขียนคำในหนังสือเล่มใหญ่	- อ่านและเขียนประโยค
13 ก.ย. 45	24		- ครูเล่าเรื่องใหม่ให้นักเรียนฟัง
16 ก.ย. 45	25	5.4 นำคำมาแต่งประโยคปากเปล่า	- เรียงแถบประโยคตามเนื้อเรื่อง
17 ก.ย. 45	26		- ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง
18 ก.ย. 45	27	นำคำมาแต่งประโยคปากเปล่า	- เรียงลำดับภาพต่อเนื่อง
19 ก.ย. 45	28	5.5 อ่านและเขียนประโยค	
20 ก.ย. 45	29	5.6 แจกรูปผสมคำ แจกรูปผสมคำใหม่	
23 ก.ย. 45	30	5.7 นำคำใหม่มาแต่งประโยค	
		นำคำใหม่มาแต่งประโยค	
		5.7 นำคำใหม่มาแต่งประโยค	
		5.8 อ่านและเขียนประโยคใหม่	
		5.9 เล่าเรื่อง,ลำดับเหตุการณ์	
		5.9. เล่าเรื่อง,ลำดับเหตุการณ์	
		5.9. เล่าเรื่อง,ลำดับเหตุการณ์	

3. ทดสอบหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้ว ทำการทดสอบความรู้ความสามารถในการเรียนภาษาไทย โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในด้านภาษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาทักษะทางภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ โดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนควอร์ไทล์ และประเมินระดับความสามารถก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

2. การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ด้วยวิธีการของ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าดัชนีความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา หรือดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2527 : 89 – 91)

โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา

$\sum R$ แทน คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. หาค่าสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ค่ามัธยฐาน (Median) คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 147)

$$Mdn = \frac{N+1}{2}$$

เมื่อ Mdn แทน ค่ามัธยฐาน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ค่าเบี่ยงเบนควอร์ไทล์ (Quartile Deviation) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 147)

$$Q = \frac{Q3 - Q1}{2}$$

เมื่อ Q แทน ค่าเบี่ยงเบนควอร์ไทล์

Q3 แทน ค่าของข้อมูลที่แสดงให้ทราบว่า มี 75% หรือ 3/4 ของข้อมูล
ที่มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับค่านี้ ใช้สูตร $\frac{3N}{2}$

Q1 แทน ค่าของข้อมูลที่แสดงให้ทราบว่า มี 25% หรือ 1/4 ของข้อมูล
ที่มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับค่านี้ ใช้สูตร $\frac{N}{2}$

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

ใช้สถิติแบบ Nonparametric Statistics เปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถด้านทักษะภาษาไทย โดยการสอนโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการทดสอบแบบ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Rank Test (นิภา ศรีไพโรจน์. 2528 : 91) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad D = X - Y$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของข้อมูลแต่ละคู่ก่อนและหลังการทดลอง

X แทน คะแนนก่อนการทดลอง

Y แทน คะแนนหลังการทดลอง

T หมายถึง ค่าของผลรวมอันดับตามเครื่องหมายเพื่อนำไปทดสอบเทียบกับค่าในตารางโดยไม่คำนึงถึงว่าค่าของผลรวมที่น้อยกว่า จะติดเครื่องหมายบวกหรือลบ

$$E(T) = \frac{N(N+1)}{4}$$

$$S(T) = \frac{N(N+1)(2N+1)}{24}$$

$$Z = \frac{T - E(T)}{S(T)}$$

เมื่อ	$E(T)$	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมของอันดับที่น้อยกว่า
	N	แทน	จำนวนนักเรียน
	$S(T)$	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	Z	แทน	คะแนนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับคือ

1. การศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
2. เปรียบเทียบทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 1

ตาราง 3 คะแนนทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

คนที่	คะแนนก่อนสอน	คะแนนหลังสอน	คะแนนที่เพิ่มขึ้น	คะแนนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ
1	13	34	21	52.5
2	21	33	12	30
3	23	39	16	40
4	13	36	23	57.5
5	17	36	19	47.5
6	13	38	25	62.5
7	19	38	19	47.5
8	19	40	21	52
Mdn	18	37		
Q	2	3		
ระดับ	ต้องปรับปรุง	ดี		

จากตาราง แสดงว่าคะแนนทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ทุกคนหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม โดยก่อนจัดกิจกรรมมีคะแนนระหว่าง 13 - 23 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 18 จัดว่าอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง และหลังการจัดกิจกรรมมีคะแนนระหว่าง 33 - 40 คะแนน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 37 จัดว่าอยู่ในระดับดี คะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 30 - 62.5 ของคะแนนเดิม

การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

คนที่	คะแนน		ผลต่างของ คะแนน $D=X-Y$	อันดับ ของ D	อันดับของเครื่องหมาย		T
	ก่อนสอน X	หลังสอน Y			บวก	ลบ	
1	13	34	21	5.5	5.5		0*
2	21	33	12	1	1		
3	23	39	16	2	2		
4	13	36	23	7	7		
5	17	36	19	5.5	5.5		
6	13	38	25	8	8		
7	19	38	19	3.5	3.5		
8	19	40	21	5.5	5.5		
Mdn	18	37	156	รวม	38		
Q	2	3					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 แสดงว่าทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ที่จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สูงกว่าก่อนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่าทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอยู่ในระดับดี
2. ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงขึ้น

วิธีการศึกษาค้นคว้า

ประชากรเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้มีระดับสติปัญญา 50 – 70 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้มีระดับสติปัญญา 50 – 70 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนวัดโสมนัส จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แผนการสอนทักษะทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาซึ่งประกอบด้วยแผนการสอนจำนวน 30 แผน และแบบทดสอบทักษะทางภาษาซึ่งมีทั้งหมด 4 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ

วิธีดำเนินการทดลองคือ ก่อนดำเนินการทดลอง ทำความคุ้นเคยกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างและทำการทดสอบก่อนการสอนโดยใช้แบบทดสอบทักษะทางภาษา ดำเนินการสอนโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที รวมเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 30 ครั้ง และเมื่อสิ้นสุดการทดลองสอนแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบทักษะทางภาษาไทยโดยใช้แบบทดสอบ วิธีการทดสอบ และวิธีการตรวจให้คะแนนเช่นเดียวกับการทดสอบก่อน

การทดลอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนควอร์ไทล์ และสถิติการทดสอบของ Wilcoxon

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอยู่ในระดับดี
2. ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ หลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความแตกต่างจากก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้มีทักษะทางภาษาไทยทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัญญา แก้วปอง (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จากผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น สุทธามาศ สังข์ลาโพธิ์. (2531 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ ผลการศึกษาปรากฏว่าความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำและความคงทนในการจำของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และวอล์คเกอร์และคนอื่นๆ ได้ทำการทดลองสอนภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา พบว่ากลุ่มทดลองมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารทั้งการพูดและการเขียน

โดยเฉพาะทักษะด้านการอ่านและทักษะด้านการเขียน จากการทดลองพบว่าหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีคะแนนเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน

สาเหตุที่ทำให้ทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษามีกระบวนการสอนซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเป็นสำคัญ การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษา ใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติ

2. เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนเป็นบริบททางภาษาที่มีความหมายตามหลักการใช้ภาษาในสังคม สภาพแวดล้อมที่นักเรียนเคยเห็นและใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับหลักการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งมีหลักการสอนโดยให้สอนสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. กิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง ขั้นที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับ ขั้นที่ 3 ครูและนักเรียนเขียนเรื่องร่วมกัน ขั้นที่ 4 นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่ ขั้นที่ 5 ฝึกทักษะทางภาษาซึ่งได้ปรับขั้นตอนวิธีการสอน และจุดประสงค์ให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละคน ในแต่ละขั้นตอนจะประกอบด้วยกิจกรรมย่อยได้แก่ การฟังเรื่องและคำสั่ง การตอบคำถาม การฝึกอ่านและเขียน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรม โดยเฉพาะในขั้นที่ 5 นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาโดยการเล่นเกมฝึกคำศัพท์ต่างๆ เป็นการย้ำ ซ้ำ ทวนความเข้าใจในเนื้อหาจนทำให้เกิดความคิดรวบยอด ได้รับความสนุกสนานจากการเข้าร่วมกิจกรรม ส่งผลให้ทักษะทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพิ่มขึ้น

4. กิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดและสามารถนำความคิดของตนสื่อสารออกมาเป็นภาษาพูดและภาษาเขียน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสนปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาต่างๆ อย่างหลากหลายในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งอาศัยวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายบูรณาการไปตามลำดับของการฝึกภาษาอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจะใช้ประสบการณ์เดิมจากการใช้ภาษาของตนในเรื่องเดิมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของตนจากการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างมีความหมาย รวมทั้งการแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเองจากเรื่องที่เรียนทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งมักจะมีพัฒนาการทางภาษาช้า ขาดทักษะทางภาษาทั้งในเรื่องที่เรียนทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งมักจะมีพัฒนาการทางภาษาช้า ขาดทักษะทางภาษาทั้งในเรื่องของการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของสติปัญญาและการเรียนรู้ให้สามารถประสบความสำเร็จในการเรียน

ข้อสังเกตจากการค้นคว้า

1. ในระยะแรกเด็กไม่คุ้นกับสื่อ การเล่าเรื่องของครู การเล่าเรียนย้อนกลับ ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผล เมื่อใช้วิธีการนี้ระยะหนึ่ง เด็กเริ่มคุ้นเคยกับการเล่าเรื่องย้อนกลับ การเล่นเกมและแสดงบทบาทสมมติ ทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล เด็กเกิดความสนุกสนาน
2. เมื่อนักเรียนคนใดไม่มาเรียน ครูได้มีการสอนทบทวนให้เด็กที่ขาดหายไป ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนผลการวิจัยจึงออกมาดี

ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่าทักษะทางภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้สอนควรนำกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามาใช้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้เพื่อเพิ่มทักษะทางภาษาไทยให้กับเด็ก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาไทยโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับชั้นอื่นๆ โดยจัดหาสื่ออุปกรณ์เนื้อหาในบริบทที่เหมาะสมกับวัยและระดับสติปัญญาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับนั้น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2535). ปัญหาและวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กรมวิชาการ. (2535). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กรมวิชาการ. (2536). คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐาน
ภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2521). กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กรมสามัญ. (2529). หลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ (กลุ่ม ก.). กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กองทัพ เคลือบพนิชกุล. (2542). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- กัลยา สุตะบุตร. (2535). “การแบ่งประเภทของภาวะปัญญาอ่อนตาม ICD – 10,”
วารสารราชานุกูล.
- กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถ
ทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครู
มีปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- กิงสร เกาะประเสริฐ. (2540). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคำวิชา
ภาษาไทยของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง
อายุ 7 – 14 ปี ที่ได้รับการสอนอ่านคำโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและ
การสอนอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จิรัฐยา แก้วปอง. (2543). การศึกษาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน
ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอน
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชวาลา เขียรธนู และกัลยา สุตะบุตร. (2539). ความรู้เรื่องภาวะปัญญาอ่อน.
หน้า 24 – 28. กรุงเทพมหานคร กองโรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข (กรมการฝึกหัดครู).

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดารณี ธนะภูมิ. (2542). *การสอนเด็กปัญญาอ่อน*. กรุงเทพฯ : กองโรงพยาบาลราชานุกุล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- นภดล จันทรเพ็ญ. (2531). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- นลินี บพิตรสุวรรณ. (2537). *การเปรียบเทียบความสามารถทางการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2528). *สถิติอนุพาราเมตริก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิรันดร์ รอดเยี่ยม. (2531). *การศึกษาพัฒนาการทางภาษาพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาด้วยแบบทดสอบรูปภาพ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2532). *มิติใหม่ของการสอนอ่าน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บัวแก้ว บัวเย็น. (2539). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนแบบรู้แจ้งกับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญนัตพงษ์. (2527). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประทีน มหาจันทร์. (2530). *การสอนอ่านเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปิยลักษณ์ สิมะแสงยาภรณ์. (2534). *โลกของคนตัวเล็ก*. กรุงเทพฯ : แปลพับลิชชิง .
- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : P.A.ART&PRINTING CO.,LTD.
- _____. (2544). *การศึกษาความบกพร่องทางการพูดของเด็กปัญญาอ่อน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผาณิต ยังประภา. (2543). *การศึกษาความสามารถในการฟังจำแนกเสียงของการใช้ชุดการสอนฝึกฟังจำแนกเสียง สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นก่อนประถมศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2539). *หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ สิมโน. (2536). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอตกกับวิธีสอนอ่านตามคู่มือครู*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มัลลิกา ภักดิ์ณรงค์. (2531). *การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านคำและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีการอ่านและเขียนลำดับเรื่องราวกับวิธีการอ่านแล้วทำแบบฝึกหัด*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลักขณา กิจเฮง. (2542). *การศึกษาความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน และอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณ โสมประยูร. (2533). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศศิธร วงศ์ขาลี. (2542). *การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีนครินทรวิโรฒ. (2533). *"ทักษะทางภาษาไทย," เอกสารประกอบการเรียน*. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรียา และประภัสสร นิยมธรรม. (ม.ป.ป.). *พัฒนาการทางภาษา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีสวัสดิ์ น่วมจะโป๊ะ. (2542). *การเปรียบเทียบความสามารถทางการฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ที่ได้รับการฝึกโดยใช้เกมการศึกษาและแบบฝึก*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สนิท ตั้งทวี. (2531). *ศิลปะการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- สมคิด อัมภารักษ์. (2540). *การศึกษาผลการฝึกฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามวิธีการของนอธคอต*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2534). *การอ่านทั่วไป*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์. (2531). *การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียนคำ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดขอนแก่นที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์สอนปกติ*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุธีพร ปาละดี. (2531). *การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และความระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร อินทร์หอม. (2542). *การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 กับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2533). *การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา*. กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง.
- _____. (2540). *รายงานการวิจัยโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา*. (2531 - 2538). กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- เสาวนิต และธีรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2530). *พฤติกรรมการเรียนการสอนระหว่างเด็กและผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรัญญา ฤาชัย. (2541). *การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเขียน และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัจฉราวรรณ มะกาเจ. (2541). *การศึกษาความพร้อมด้านการเขียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ชั้นก่อนประถมศึกษาจากการเตรียมความพร้อมโดยใช้วิธีสอนแบบมอนเตสซอรี*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Corner, Frances A. (1992). "Reading Instruction for Student with Moderate Mental Retardation : Review and Analysis of Research," **Journals Mental Retardation**.

Haring, N.G. and Linda, McCoemick. (1990). *Exceptional Children and Youth*. Melbourne : Merri Publishing Company.

Herlock, Elizabeth B. (1978). *Child Development*. New York : Morgan – Hill.

HELEN, Bee. (1981). *The Developing Child*. New York : Harpar & Row PULDISHERS.

Gillette, Tracy L. (1991). "Improving Oral Reading in Mentally Handicapped Adults through Increase Opportunity Practice," *Practicum Report*.

Makle, Laura Whiteford. (1993). "The Relative Effects of Drawing and Gestural Cued Method Instruction on the Emerging Literacy Skills of Primary Age with Mild to Moderate Retardation," *Distraction Abstracts International*. 31 : 145.

Mccrimon , P.M. and M. James. (1978). *Writing with a Purpose snorted*. Boston : Houghton Mifflin Company.

Sedlak , R.A. and Sedlak. D.M. (1985). *Teaching the Educable Mentally Retarded*. Albany New York : State University of New York.

Stone , Patrich . (1985). *Auditor Learning in a School Setting : Procedures and Result*. The Volta Review.

Tutolo , Daniel J. (1977, March). *A Cognitive Approach to Trashing Listening Language Arts*. 57 : 265 – 267.

Voort , Catherine Vant. (1993). "Conversational Skills Training with the Developmentally Handicapped," *Dissertation Abstracts International*.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบทักษะทางภาษา
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์
วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบทักษะทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางภาษาโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช
ศึกษานิเทศก์ สำนักมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. อาจารย์อัจฉราวรรณ มะกาเจ
ศึกษานิเทศก์ สปอ. พระประแดง สปจ. สมุทรปราการ
3. ดร. พัฒนา ชัชพงศ์
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

แผนการสอนโดยประยุกต์วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

แผนการสอนที่ 1

ความคิดรวบยอด

การฟังอย่างตั้งใจช่วยให้เข้าใจความหมายของเรื่องและสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ฟังเรื่องแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้
2. มีความเพลิดเพลินในการฟัง
3. มีมารยาทในการฟังและพูด

เนื้อหา

เรื่องนกน้อยกลับบ้าน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ให้นักเรียนดูหนังสือเรื่องนกน้อยกลับบ้าน แล้วสนทนาเกี่ยวกับภาพปกหนังสือว่ามีภาพอะไรบ้าง ถ้านักเรียนไม่ทราบครูบอกสถานที่ว่าคือร้านขายนก สนทนาเกี่ยวกับสถานที่ที่เราจะสามารถไปซื้อนกได้จากที่ไหนบ้าง

ขั้นสอน

1. ครูอ่านเชิงเล่าเรื่องนกน้อยกลับบ้านที่ละหน้าจนจบเรื่อง โดยทำความเข้าใจกับนักเรียนว่าในขณะที่ฟังต้องฟังอย่างตั้งใจและไม่คุยเสียงดัง ถ้าใครต้องการพูดหรือตอบคำถามให้ยกมือขึ้นก่อน

2. สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

- เรื่องนี้มีเด็กกี่คน
- สวัสดิ์ชวนผ้าไหมไปไหน
- ที่ตลาดมีร้านขายอะไรบ้าง
- สวัสดิ์กับผ้าไหมซื้ออะไรจากตลาดมาบ้าง
- สวัสดิ์กับผ้าไหมทำอย่างไรกับนกที่ซื้อ
- นักเรียนคิดว่านกรู้สึกอย่างไรบ้างที่เด็ก ๆ ปล่อยไป

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องที่ได้อีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนการสอน

นิทานเรื่องนกน้อยกลับบ้าน

การวัดและประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

- ความสนใจในการฟัง
- การสนทนาและการตอบคำถาม
- การปฏิบัติตนในการฟังและการพูด

แผนการสอนที่ 2

ความคิดรวบยอด

การเล่าเรื่องย้อนกลับเป็นการฝึกระลึกเรื่องที่ได้ฟังและช่วยให้เกิดความจำและความเข้าใจเรื่องมากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เล่าเรื่องที่ฟังได้
2. มีมารยาทในการฟังและการพูด

เนื้อหา

เรื่องนกน้อยกลับบ้าน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเรื่องนกน้อยกลับบ้านโดยใช้หนังสือประกอบจนจบเรื่องแล้วเก็บหนังสือ

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องนกน้อยกลับบ้าน โดยครูใช้คำถามนำและกระตุ้นให้นักเรียนระลึกเรื่องได้
2. สุ่มให้นักเรียนเล่าเรื่องเป็นรายบุคคล โดยเล่าเรื่องให้ต่อเนื่องกัน
3. ครูกับนักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องนกน้อยกลับบ้านอีกครั้งหนึ่ง โดยครูติดแถบประโยคตามเรื่องที่ช่วยกันเล่าทีละประโยค แล้วให้เด็กอ่านตามทีละประโยคจนจบเรื่อง

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนอ่านประโยคพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนการสอน

1. นิทานเรื่องนกน้อยกลับบ้าน
2. แถบประโยคจากเรื่อง

การวัดและประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

- การเล่าเรื่องย้อนกลับ
- มารยาทในการฟังและการพูด

แผนการสอนที่ 3

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสือเล่มเล็กจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนยิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. คัดลอกข้อความจากแถบประโยคลงในรูปภาพได้ถูกต้อง
2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. อ่านออกเสียงประโยคในภาพได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่องนกน้อยกลับบ้านจากแถบประโยค

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนเรื่องนกน้อยกลับบ้าน แล้วติดแถบประโยคตามเนื้อเรื่อง

ขั้นสอน

1. ครูบอกนักเรียนว่าครูจะให้ให้นักเรียนทำหนังสือนิทานของตนเอง โดยให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม
2. ครูแจกใบงานรูปภาพที่สอดคล้องกับประโยค ให้นักเรียนช่วยกันดูว่าเป็นภาพอะไร และช่วยกันเลือกว่าภาพที่ครูแจกสอดคล้องกับประโยคใดในเนื้อเรื่อง เมื่อเลือกได้ถูกต้องแล้วจึงให้ลอกข้อความจากแถบประโยคลงในใบงานรูปภาพ โดยครูคอยตรวจสอบความถูกต้องในการเขียน
3. แจกสีให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วให้ระบายสีภาพให้สวยงาม
4. ทำตามขั้นตอนดังกล่าวจนครบทุกประโยคและทุกภาพตามเนื้อเรื่อง
5. นักเรียนแต่ละคนรวบรวมผลงานของตนเองตามลำดับเรื่อง ให้นักเรียนออกแบบปกหนังสือและเขียนชื่อของตนเอง จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเย็บเป็นเล่มหนังสือของแต่ละคน

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องในหนังสือของตนเองให้ครูฟังทีละคน

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยคที่ร่วมกันเขียนในชั้นที่ 2
2. ภาพที่สอดคล้องกับประโยคในเนื้อเรื่อง
3. สีไม้
4. เครื่องเย็บกระดาษ
5. กระดาษกาว

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
  - การทำงานร่วมกัน
  - ความตั้งใจในการทำงาน
  - การอ่านเรื่องในหนังสือ
2. ตรวจผลงานของนักเรียนแต่ละคน
  - ความถูกต้องในการเขียนประโยค

แผนการสอนที่ 4

ความคิดรวบยอด

การอ่านคำจากภาพจะช่วยให้นักเรียนจำคำได้ง่ายขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เมื่อเห็นภาพแล้วบอกได้ว่าคืออะไร
2. อ่านคำในหนังสือนิทานเรื่องนกน้อยกลับบ้านโดยใช้ภาพประกอบได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ทบทวนนิทานเรื่องนกน้อยกลับบ้าน

ขั้นสอน

1. ครูติดบัตรภาพให้นักเรียนดูทีละภาพ ถามนักเรียนว่านักเรียนรู้ใหม่ว่าคืออะไรเมื่อเด็กตอบได้ถูกต้องแล้วจึงติดบัตรคำคู่กับบัตรภาพ บอกนักเรียนว่าภาพนี้คืออะไรและเขียนเป็นคำได้ดังนี้ ครูอ่านให้เด็กฟังแล้วให้เด็กอ่านตาม
2. ติดบัตรภาพคู่กับบัตรคำจนครบทุกคำแล้วให้นักเรียนอ่านตามครูทีละคำจนครบ จากนั้นให้นักเรียนอ่านเองพร้อม ๆ กัน
3. สุ่มให้นักเรียนอ่านเป็นรายบุคคลคนละคำต่อเนื่องกัน

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนอ่านคำทั้งหมดพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรภาพ ได้แก่ ภาพเด็กชาย เด็กหญิง ตลาด นก โถง ต้นไม้ หนังสือ สัตว์เลี้ยง ขาย ร้านค้า
2. บัตรคำ ได้แก่ ภาพเด็กชาย เด็กหญิง ตลาด นก โถง ต้นไม้ หนังสือ สัตว์เลี้ยง ขายร้านค้า
3. กระดาษแผ่น

การวัดและประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

- การตอบคำถาม
- ความถูกต้องในการอ่าน

แผนการสอนที่ 5

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสือเล่มใหญ่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เขียนยิ่งขึ้นและช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. คัดลอกข้อความจากแผนภูมิลงในหนังสือเล่มใหญ่ได้ถูกต้อง
2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เนื้อหา

เรื่อง ไปตลาด จากแผนภูมิที่ช่วยกันเขียนในครั้งก่อน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องไปตลาดจากแผนภูมิ และประโยคที่แต่ละกลุ่มทำหนังสือเล่มใหญ่ในครั้งก่อน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องไปตลาดที่ช่วยกันเขียนที่ละประโยคโดยเริ่มที่ประโยคที่ 3 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
2. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องประโยคที่ 4 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
3. ครูให้แถบประโยคให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ให้นักเรียนคนที่ 2 ของกลุ่มเป็นผู้คัดลอกประโยค จากนั้นให้ทุกคนในกลุ่มช่วยกันระบายสีภาพ

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานของตนเองให้เพื่อน ๆ ดูและอ่านประโยคของตนเองให้เพื่อนฟัง

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แถบประโยคที่ครูและนักเรียนเขียนร่วมกัน
2. กระดาษสำหรับทำหนังสือเล่มใหญ่
3. สีเทียน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
  - การทำงานร่วมกัน
2. ตรวจผลงานของแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนที่ 6

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสือเล่มใหญ่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เขียนยิ่งขึ้นและช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. คัดลอกข้อความจากแผนภูมิลงในหนังสือเล่มใหญ่ได้ถูกต้อง
2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เนื้อหา

เรื่อง ไปตลาด จากแผนที่ช่วยกันเขียนในครั้งก่อน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องไปตลาดจากแผนที่ และประโยคที่แต่ละกลุ่มทำหนังสือเล่มใหญ่ในครั้งก่อน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องไปตลาดที่ช่วยกันเขียนทีละประโยคโดยเริ่มที่ประโยคที่ 9 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
2. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องประโยคที่ 10 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
3. ครูให้แถบประโยคให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ให้นักเรียนคนที่ 5 ของกลุ่มเป็นผู้คัดลอกประโยค จากนั้นให้ทุกคนในกลุ่มช่วยกันระบายสีภาพ
4. ครูและนักเรียนช่วยกันรวบรวมผลงานของทุกคนเย็บเป็นเล่มหนังสือสำหรับไว้อ่านในห้อง และช่วยกันทำปกหนังสือให้สวยงาม

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านเรื่องไปตลาดโดยใช้หนังสือเล่มใหญ่ที่ช่วยกันทำ แล้วนำไปแขวนไว้หลังห้องเพื่อให้นักเรียนใช้อ่าน

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยคที่ครูและนักเรียนเขียนร่วมกัน
2. กระดาษสำหรับทำหนังสือเล่มใหญ่
3. สีเทียน
4. อุปกรณ์เย็บเล่ม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
  - การทำงานร่วมกัน
2. ตรวจผลงานของแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนที่ 7

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสือเล่มเล็กจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เขียนยิ่งขึ้นและพัฒนาทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนทำหนังสือเล่มเล็กของตนเองได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง ไปตลาด

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องไปตลาดจากหนังสือเล่มใหญ่ที่นักเรียนช่วยกันทำ บอกนักเรียนว่าวันนี้เราจะทำหนังสือของแต่ละคนบ้างเพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปอ่านที่บ้าน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องไปตลาดที่ช่วยกันเขียนทีละประโยคโดยเริ่มที่ประโยคที่ 7 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
2. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องประโยคที่ 8 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
3. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องประโยคที่ 9 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
4. ครูให้แถบประโยคให้นักเรียนแต่ละคนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนคัดลอกประโยคทีละประโยค โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือและตรวจสอบความถูกต้องในการเขียนจากนั้นให้ระบายสีภาพของตนเอง เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วครูจึงแจกแผ่นต่อไป

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านประโยคที่คัดลอกในวันนี้พร้อม ๆ กัน ช่วยกันเก็บรวบรวมผลงานของแต่ละคน ถ้านักเรียนคนใดทำไม่ทันให้นำกลับไประบายสีที่บ้านได้แล้วนำมาส่งครูในวันต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยคที่ครูและนักเรียนเขียนร่วมกัน
2. หนังสือเล่มใหญ่
3. สีเทียน

การวัดและประเมินผล

ตรวจผลงานของแต่ละคน

- ความถูกต้องในการเขียน
- ความตั้งใจในการทำงาน

แผนการสอนที่ 8

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสือเล่มใหญ่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เขียนยิ่งขึ้นและช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. คัดลอกข้อความจากแผนภูมิลงในหนังสือเล่มใหญ่ได้ถูกต้อง
2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

เนื้อหา

เรื่อง ไปตลาด จากแผนที่ช่วยกันเขียนในครั้งก่อน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องไปตลาดจากแผนที่ และประโยคที่แต่ละกลุ่มทำหนังสือเล่มใหญ่ในครั้งก่อน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องไปตลาดที่ช่วยกันเขียนทีละประโยคโดยเริ่มที่ประโยคที่ 9 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
2. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องประโยคที่ 10 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
3. ครูให้แถบประโยคให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ให้นักเรียนคนที่ 5 ของกลุ่มเป็นผู้คัดลอกประโยค จากนั้นให้ทุกคนในกลุ่มช่วยกันระบายสีภาพ
4. ครูและนักเรียนช่วยกันรวบรวมผลงานของทุกคนเย็บเป็นเล่มหนังสือสำหรับไว้อ่านในห้อง และช่วยกันทำปกหนังสือให้สวยงาม

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านเรื่องไปตลาดโดยใช้หนังสือเล่มใหญ่ที่ช่วยกันทำ แล้วนำไปแขวนไว้หลังห้องเพื่อให้นักเรียนใช้อ่าน

สื่อการเรียนการสอน

1. แอปพลิเคชันที่ครูและนักเรียนเขียนร่วมกัน
2. กระดาษสำหรับทำหนังสือเล่มใหญ่
3. สีเทียน
4. อุปกรณ์เย็บเล่ม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
  - การทำงานร่วมกัน
2. ตรวจผลงานของแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนที่ 9

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสือเล่มเล็กจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เขียนยิ่งขึ้นและพัฒนาทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

คัดลอกข้อความจากแผนภูมิลงในหนังสือเล่มใหญ่ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง ไปตลาด

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องไปตลาดจากหนังสือเล่มเล็กที่นักเรียนทำในครั้งก่อน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องไปตลาดที่ช่วยกันเขียนทีละประโยคโดยเริ่มที่ประโยคที่ 9 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน

2. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องประโยคที่ 10 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน

3. ครูให้แถบประโยคให้นักเรียนแต่ละคนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนคัดลอกประโยคทีละประโยค โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือและตรวจสอบความถูกต้องในการเขียนจากนั้นให้ระบายสีภาพของตนเอง เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วครูจึงแจกแผ่นต่อไป

4. ครูแจกกระดาษสำหรับทำปกให้นักเรียนแต่ละคน ให้นักเรียนทำปกหนังสือของตนเอง

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านประโยคที่คัดลอกทั้งหมดพร้อม ๆ กัน ช่วยกันเก็บรวบรวมผลงานของแต่ละคนเย็บเป็นเล่มหนังสือ

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยคที่ครูและนักเรียนเขียนร่วมกัน
2. สีเทียน
3. กระดาษสำหรับทำปก
4. อุปกรณ์เย็บกระดาษ

การวัดและประเมินผล

ตรวจสอบผลงานของแต่ละคน

- ความถูกต้องในการเขียน
- ความตั้งใจในการทำงาน

แผนการสอนที่ 10

ความคิดรวบยอด

การจำคำเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านและการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถจำรูปคำได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำในเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ขนม แม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องไปตลาดโดยให้นักเรียนใช้หนังสือเล่มเล็กของตนเองประกอบ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูบัตรคำที่กำหนดที่ละคำ จากนั้นครูอ่านคำให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
2. ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม ครูนำบัตรคำที่เหมือนคำที่กำหนดอีกชุดหนึ่งวางไว้ตรงกลาง
3. ให้นักเรียนช่วยกันหาคำที่เขียนเหมือนกับคำที่ครูชี้ แล้วนำไปใส่ในกระเป๋าผนังคู่กันจนครบทุกคำ

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านคำทั้งหมดพร้อม ๆ กัน อีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ขนม แม่
2. กระเป๋าผนัง

การวัดและประเมินผล

ความถูกต้องในการเลือกบัตรคำ

แผนการสอนที่ 11

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสือเล่มเล็กจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เขียนยิ่งขึ้นและพัฒนาทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนทำหนังสือเล่มเล็กของตนเองได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง ไปตลาด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องไปตลาดจากผลงานที่ทำครั้งก่อน บอกนักเรียนว่าวันนี้เราจะมาทำหนังสือเล่มเล็กกันต่อ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องไปตลาดที่ช่วยกันเขียนทีละประโยค โดยเริ่มที่ประโยคที่ 7 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
2. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องประโยคที่ 8 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
3. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องประโยคที่ 9 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน
4. ครูให้แถบประโยคให้นักเรียนแต่ละคนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนคัดลอกประโยคทีละประโยค โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือและตรวจสอบความถูกต้องในการเขียนจากนั้นให้ระบายสีภาพของตนเอง เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วครูจึงแจกแผ่นต่อไป

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านประโยคที่คัดลอกในวันนี้พร้อม ๆ กัน ช่วยกันเก็บรวบรวมผลงานของแต่ละคน ถ้านักเรียนคนใดทำไม่ทันให้นำกลับไประบายสีที่บ้านได้แล้วนำมาส่งครูในวันต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยคที่ครูและนักเรียนเขียนร่วมกัน
2. หนังสือเล่มใหญ่
3. สีเทียน

การวัดและประเมินผล

- ตรวจผลงานของแต่ละคน
- ความถูกต้องในการเขียน
  - ความตั้งใจในการทำงาน

แผนการสอนที่ 12

ความคิดรวบยอด

การทำหนังสือเล่มเล็กจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เขียนยิ่งขึ้นและพัฒนาทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนทำหนังสือเล่มเล็กของตนเองได้ถูกต้อง

เนื้อหา

เรื่อง ไปตลาด

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่องไปตลาดจากหนังสือเล่มใหญ่ที่นักเรียนช่วยกันทำ บอกนักเรียนว่าวันนี้เราจะทำหนังสือเล่มเล็กกันต่อให้เสร็จ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเนื้อเรื่องไปตลาด ประโยคที่ 10 ครูอ่านประโยคให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน

2. ให้นักเรียนคัดลอกประโยค โดยครูคอยให้ความช่วยเหลือและตรวจสอบความถูกต้องในการเขียนจากนั้นให้ระบายสีภาพของตนเอง เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วครูช่วยนักเรียนรวบรวมผลงานเย็บเป็นหนังสือเล่มเล็กแล้วให้นักเรียนตกแต่งปกหนังสือของตนเอง

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านประโยคจากหนังสือเล่มเล็กของตนเองพร้อม ๆ กัน

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยคที่ครูและนักเรียนเขียนร่วมกัน
2. หนังสือเล่มใหญ่
3. สีเทียน
4. อุปกรณ์เย็บเล่ม

การวัดและประเมินผล

- ตรวจสอบผลงานของแต่ละคน
- ความถูกต้องในการเขียน
- ความตั้งใจในการทำงาน

แผนการสอนที่ 13

ความคิดรวบยอด

การจำคำเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านและการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถจับคู่คำกับคำได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำในเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ชนม แม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนคำในเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้
ชนม แม่

ขั้นสอน

1. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละหนึ่งคำ จากนั้นครูให้นักเรียนอ่านคำที่ตนเองได้รับทีละคน
2. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าวันนี้เราจะเล่นเกมจับคู่คำกัน โดยครูนำบัตรคำใส่กระเป๋าหนังทีละคำ แล้วให้นักเรียนดูว่าคำที่นักเรียนมีอยู่เหมือนคำที่อยู่ในกระเป๋าหนังหรือไม่ ถ้าใครมีคำที่เหมือนคำของครูให้นำมาใส่ไว้คู่กัน
3. ครูให้นักเรียนช่วยกันตรวจดูคำที่เพื่อนนำมาใส่คู่กับคำของครูว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าถูกต้องแล้วจึงให้คำต่อไปจนครบทุกคำ

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านคำทั้งหมดพร้อม ๆ กัน อีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ชนม แม่
2. กระเป๋าหนัง

การวัดและประเมินผล

ความถูกต้องในการเลือกบัตรคำ

แผนการสอนที่ 14

ความคิดรวบยอด

การจำคำเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านและการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถจับคู่คำกับคำได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำในเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ขนม แม่

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนคำในเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้
ขนม แม่

ขั้นสอน

1. ครูแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละหนึ่งคำ จากนั้นครูให้นักเรียนอ่านคำที่ตนเองได้รับทีละคน
2. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าวันนี้เราจะเล่นเกมจับคู่คำกัน โดยครูนำบัตรคำใส่กระเป๋าหนังทีละคำ แล้วให้นักเรียนดูว่าคำที่นักเรียนมีอยู่เหมือนคำที่อยู่ในกระเป๋าหนังหรือไม่ ถ้าใครมีคำที่เหมือนคำของครูให้นำมาใส่ไว้คู่กัน
3. ครูให้นักเรียนช่วยกันตรวจสอบดูคำที่เพื่อนนำมาใส่คู่กับคำของครูว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าถูกต้องแล้วจึงให้คำต่อไปจนครบทุกคำ

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านคำทั้งหมดพร้อม ๆ กัน อีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ขนม แม่
2. กระเป๋าหนัง

การวัดและประเมินผล

ความถูกต้องในการจับคู่บัตรคำ

แผนการสอนที่ 15

ความคิดรวบยอด

การจำคำเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านและการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถจับคู่คำกับภาพได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำในเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ชนม แม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนคำในเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้
ชนม แม่

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูบัตรภาพคำในเนื้อเรื่องที่ละคำ ถามนักเรียนว่าคือภาพอะไรเมื่อนักเรียนตอบครูเฉลยว่าคือภาพของคำว่าอะไร ครูอ่านคำให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตามทีละคำจนครบทุกคำ

2. ครูแจกบัตรภาพกับบัตรคำที่คู่กันให้นักเรียนคนละคู่ ให้นักเรียนนำบัตรคำและบัตรภาพของตนเองชี้ให้เพื่อน ๆ ดูแล้วบอกว่าคือภาพและคำว่าอะไรให้เพื่อน ๆ อ่านตาม

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านคำทั้งหมดพร้อม ๆ กัน อีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ชนม แม่
2. บัตรภาพ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ชนม แม่
3. กระดาษแผ่น

การวัดและประเมินผล

ความถูกต้องในการจับคู่คำกับภาพ

แผนการสอนที่ 16

ความคิดรวบยอด

การจำคำเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านและการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถจับคู่คำกับภาพได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำในเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ขนมหมี แม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนคำในเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ขนมหมี แม่ ครูบอกนักเรียนว่าวันนี้เราจะแข่งกันเล่นเกมจับคู่คำกับภาพ

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ครูแจกบัตรคำในเนื้อเรื่องให้กลุ่มละ 1 ชุด
2. ครูนำบัตรภาพคำในเนื้อเรื่องให้นักเรียนดูทีละหนึ่งภาพ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันหีบบัตรคำของตนซึ่งตรงกับบัตรภาพของครู กลุ่มที่หาได้ก่อนได้ 1 คะแนน
3. แข่งขันไปจนครบทุกภาพ กลุ่มใดได้คะแนนมากเป็นฝ่ายชนะ

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านคำทั้งหมดพร้อม ๆ กัน อีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรคำ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ขนมหมี แม่
2. บัตรภาพ คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ขนมหมี แม่
3. กระดาษแผ่น

การวัดและประเมินผล

ความถูกต้องในการจับคู่คำกับภาพ

แผนการสอนที่ 17

ความคิดรวบยอด

การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถจับอ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำในเนื้อเรื่อง ได้แก่คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื้อ ดอกไม้ ขนม แม่

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่อง ไปตลาดจากหนังสือเล่มใหญ่ ครูบอกนักเรียนว่าวันนี้ครูจะแจกดาวให้นักเรียนคนละหนึ่งดวง

ขั้นสอน

1. ครูแจกดาวให้นักเรียนคนละหนึ่งดวง ให้นักเรียนดูที่ดาวของตนเองว่าครูเขียนคำว่าอะไรไว้ที่ดาวของตนเอง
2. ครูให้นักเรียนชูดาวของตนเองให้เพื่อนดูแล้วอ่านคำที่อยู่บนดาวให้เพื่อนๆ ฟัง โดยให้เพื่อนคนอื่น ๆ ช่วยกันดูว่าอ่านถูกต้องหรือไม่ ผลัดกันอ่านจนครบทุกคน

ขั้นสรุป

ครูกับนักเรียนอ่านคำทั้งหมดพร้อม ๆ กัน อีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

รูปดาวที่เขียนคำที่เรียนไว้ข้างหลัง

การวัดและประเมินผล

สังเกตความถูกต้องในการอ่านคำ

แผนการสอนที่ 18

ความคิดรวบยอด

การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถจับอ่านคำในหนังสือเล่มใหญ่ได้ถูกต้อง

เนื้อหา

คำในเนื้อเรื่อง ได้แก่คำว่า ตลาด ไข่ เนื้อหมู กุ้ง ผลไม้ ผัก เสื่อ ดอกไม้ ชนม แม่

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนคำในเนื้อเรื่องที่เรียนมาแล้ว

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูบัตรภาพและบัตรคำที่ละคู่ ให้นักเรียนอ่านพร้อม ๆ กันจนครบทุกคำ
2. ครูติดบัตรภาพและบัตรคำให้นักเรียนดู ให้นักเรียนฝึกเขียนคำในแบบฝึกหัด

ขั้นสรุป

ครูตรวจงานในแบบฝึกหัดของนักเรียนแต่ละคน

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรภาพคำในเนื้อเรื่อง
2. บัตรคำในเนื้อเรื่อง
3. แบบฝึกหัดเขียนคำ

การวัดและประเมินผล

สังเกตความถูกต้องในการเขียนคำ

แผนการสอนที่ 19

ความคิดรวบยอด

การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคได้ถูกต้องช่วยในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจดียิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเรียงคำเป็นประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การแต่งประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนดูบัตรภาพที่เรียงเป็นประโยค ให้นักเรียนดูว่ามีภาพอะไรบ้าง

ขั้นสอน

1. เมื่อนักเรียนบอกว่าคือภาพอะไรครูให้นักเรียนดูบัตรคำที่ตรงกับภาพวางเรียงให้เป็นประโยค ครูอ่านประโยคที่ได้

2. ครูติดบัตรภาพแล้วให้นักเรียนช่วยกันหาบัตรคำมาเรียงให้เป็นประโยคตามภาพจนครบทุกประโยค ครูอ่านประโยคที่ได้ทีละประโยค

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนอ่านประโยคพร้อมกัน

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรภาพคำในเนื้อเรื่อง
2. บัตรคำในเนื้อเรื่อง

การวัดและประเมินผล

สังเกตความถูกต้องในการเรียงบัตรคำ

แผนการสอนที่ 20

ความคิดรวบยอด

การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคได้ถูกต้องช่วยในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจดียิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเรียงคำเป็นประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การแต่งประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่อง ไปตลาด จากหนังสือเล่มใหญ่

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเรื่องไปตลาดทีละประโยค
2. ครูนำบัตรคำในประโยคให้นักเรียนดู จากนั้นนำคำทั้งหมดวางสลับตำแหน่งกันให้

นักเรียนช่วยกันเรียงคำให้เป็นประโยคตามแถบประโยค ครูและนักเรียนอ่านประโยคแต่ละประโยคพร้อมกัน

3. ครูแจกซองบัตรคำของแต่ละประโยคให้นักเรียนคนละ 1 ซอง
4. ให้นักเรียนเรียงบัตรคำเป็นประโยคตามแถบประโยคที่ตนได้รับ

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนอ่านประโยคของตนเองให้เพื่อนฟังทีละคนจนครบทุกคน

สื่อการเรียนการสอน

1. แถบประโยคตามเนื้อเรื่อง
2. ซองบัตรคำ

การวัดและประเมินผล

สังเกตความถูกต้องในการเรียงบัตรคำให้เป็นประโยค

แผนการสอนที่ 21

ความคิดรวบยอด

การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคได้ถูกต้องช่วยในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจดียิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถอ่านและเขียนประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การแต่งประโยค

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูทบทวนประโยคที่ช่วยกันเรียงในครั้งก่อน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนอ่านประโยคทีละประโยค
2. ครูให้นักเรียนเขียนประโยกลงในใบแบบฝึกหัด โดยครูช่วยตรวจสอบความถูกต้อง

ในการเขียนให้นักเรียนทุกคน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนอ่านประโยคพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนรู้

1. แถบประโยคตามเนื้อเรื่อง
2. ชองบัตรคำ

การวัดและประเมินผล

สังเกตความถูกต้องในการอ่านและเขียนประโยค

แผนการสอนที่ 22

ความคิดรวบยอด

การแจกรูปผสมคำเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านและการเขียน ช่วยให้เรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ทางภาษาอย่างดียิ่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถสร้างคำใหม่จากคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การแจกรูปผสมคำ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนคำในเนื้อเรื่องจากหนังสือเล่มใหญ่

ขั้นสอน

1. ครูใส่บัตรคำผสมจากหนังสือเล่มใหญ่ โดยแยกคำเป็นสองพยางค์บนกระเปาะผนัง แบ่งเป็นสองแถว

ซื้อ	ไม้
ผัก	ผลไม้
ดอก	ตลาด
ไข่	กาด
ไป	ไก่

- 2. ครูให้นักเรียนช่วยกันจับคู่คำใหม่ที่ละคำจนครบทุกคำ
- 3. ครูและนักเรียนอ่านคำใหม่พร้อมกัน ได้แก่ ซื้อเสื้อ ผักกาด ดอกไม้ ไข่ไก่ ไปตลาด
- 4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

ขั้นสรุป

ครูตรวจแบบฝึกหัดให้นักเรียนแต่ละคน

สื่อการเรียนการสอน

- 1. บัตรคำผสมแยกเป็นสองพยางค์
- 2. หนังสือเล่มใหญ่
- 3. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
  - การอ่านคำ
  - การสร้างคำใหม่ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงานของแต่ละคน

แผนการสอนที่ 23

ความคิดรวบยอด

การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคได้ถูกต้องจะช่วยให้สื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถนำคำมาแต่งประโยคปากเปล่าได้

เนื้อหา

การแต่งประโยคใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนการแต่งประโยค โดยให้นักเรียนเรียงบัตรคำให้เป็นประโยค

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างตารางแต่งประโยค อธิบายและสาธิตวิธีการสร้างประโยคจากคำในตาราง

ฉัน	กิน	พ่อ
แม่	รัก	ข้าว

ตัวอย่างประโยคจากตาราง

ฉันรักแม่	ฉันรักพ่อ
แม่รักฉัน	พ่อรักฉัน
แม่กินข้าว	พ่อกินข้าว

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2-กลุ่ม แจกตารางแต่งประโยคให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม
3. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งประโยคจากคำในตารางให้ได้มากที่สุด กลุ่มไหนสามารถแต่งได้มากกว่าเป็นฝ่ายชนะ

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานของตนเองว่ามีประโยคอะไรบ้าง อ่านให้เพื่อนฟังทีละกลุ่ม

สื่อการเรียนการสอน

ตารางแต่งประโยค

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
  - การแต่งประโยคปากเปล่า
  - ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
2. ตรวจผลงานของแต่ละกลุ่ม

แผนการสอนที่ 24

ความคิดรวบยอด

การเรียงเรียงคำให้เป็นประโยคได้ถูกต้องจะช่วยให้สื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเรียงคำใหม่ให้เป็นประโยค

เนื้อหา

การแต่งประโยคใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนการแต่งประโยค โดยให้นักเรียนเรียงบัตรคำให้เป็นประโยค จากนั้นบอกนักเรียนว่าครูจะให้ให้นักเรียนแข่งกันเรียงคำให้เป็นประโยค

ขั้นสอน

1. ครูเขียนประโยคเท่ากับจำนวนนักเรียนแล้วตัดประโยคออกเป็นส่วน ๆ ใส่ซองไว้ประโยคละ 1 ซอง
2. ครูแจกซองชิ้นส่วนประโยคให้นักเรียนคนละซอง
3. เมื่อให้สัญญาณแต่ละคนเรียงชิ้นส่วนให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ ใครเสร็จก่อนให้ยกมือขึ้น ใครยกมือขึ้นก่อนและเรียงประโยคได้ถูกต้องเป็นผู้ชนะ

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านประโยคของตนให้เพื่อน ๆ ฟัง

สื่อการเรียนการสอน

ซองใส่ชิ้นส่วนประโยค

การวัดและประเมินผล

ความถูกต้องในการเรียงประโยค

แผนการสอนที่ 25

ความคิดรวบยอด

การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคได้ถูกต้องจะช่วยให้สื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเรียงคำใหม่ให้เป็นประโยค

เนื้อหา

การแต่งประโยคใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนการแต่งประโยคจากการแข่งขันครั้งก่อน

ขั้นสอน

1. ครูเขียนประโยคเท่ากับจำนวนนักเรียนแล้วตัดประโยคออกเป็นส่วน ๆ ใส่ซองไว้
ประโยคละ 1 ซอง

2. ครูแจกซองชิ้นส่วนประโยคให้นักเรียนคนละซอง

3. ให้นักเรียนแต่ละคนเรียงชิ้นส่วนให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ จากนั้นสลับซองกับ
เพื่อนจนครบทุกซอง

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนช่วยกันบอกประโยคทั้งหมดให้ครูเขียนเป็นแผนภูมิ

สื่อการเรียนการสอน

- ซองใส่ชิ้นส่วนประโยค
- กระดาษเขียนแผนภูมิประโยค

การวัดและประเมินผล

ความถูกต้องในการเรียงประโยค

แผนการสอนที่ 26

ความคิดรวบยอด

การอ่านและเขียนเป็นพื้นฐานการฝึกทักษะทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถอ่านและเขียนประโยคได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การอ่านและเขียนประโยค

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนการแต่งประโยคจากแผนภูมิ

ขั้นสอน

1. ประโยคจากแผนภูมิที่ละประโยคแล้วให้นักเรียนอ่านตาม
2. ให้นักเรียนลอกประโยคทั้งลงในกระดาษที่ครูแจกให้
3. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

ขั้นสรุป

ครูตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียนแต่ละคน

สื่อการเรียนการสอน

- กระดาษเขียนประโยค
- แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. ความถูกต้องในการอ่านและการเขียน
2. การตรวจความถูกต้องในการทำแบบฝึกหัด

แผนการสอนที่ 27

ความคิดรวบยอด

การเล่าเรื่องที่ได้ฟังให้ผู้อื่นเข้าใจ การเรียงลำดับเหตุการณ์เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่ฟัง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้

เนื้อหา

การเล่าเรื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนดูรูปช้าง ถามนักเรียนว่าคือรูปอะไร เมื่อนักเรียนตอบได้ครูบอกนักเรียนว่าวันนี้ครูจะเล่าเรื่อง ช้างเกเร ให้นักเรียนฟัง ดกลงกับนักเรียนว่าให้นักเรียนฟังอย่างตั้งใจไม่เล่นหรือคุยกัน

ขั้นสอน

1. ครูเล่าเรื่อง ช้างเกเร ให้นักเรียนฟัง
2. ให้นักเรียนเล่าเรื่องย้อนกลับแล้วครูเขียนเป็นประโยคตามที่นักเรียนเล่า
3. ครูและนักเรียนช่วยกันดูว่าเรียงลำดับเรื่องราวได้ถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องช่วยกันแก้ไขให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนอ่านประโยคพร้อมกัน

สื่อการเรียนรู้การสอน

- รูปภาพช้าง
- กระดาษเขียนประโยค

การวัดและประเมินผล

1. ความสนใจในการฟัง
2. การเล่าเรื่องย้อนกลับ

แผนการสอนที่ 28

ความคิดรวบยอด

การเล่าเรื่องที่ได้ฟังให้ผู้อื่นเข้าใจ การเรียงลำดับเหตุการณ์เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่ฟัง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้

เนื้อหา

การเล่าเรื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่อง ช้างเกเร

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเรื่องช้างเกเรที่เขียนไว้ครั่งก่อน
2. ให้นักเรียนอ่านประโยคทั้งหมดพร้อมกัน
3. สลับแถบประโยคแล้วให้นักเรียนช่วยกันเรียงประโยคใหม่ให้ถูกต้องตามเนื้อเรื่อง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนอ่านประโยคพร้อมกันอีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

แถบประโยคเรื่องช้างเกเร

การวัดและประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. ความถูกต้องในการเรียงแถบประโยค

แผนการสอนที่ 29

ความคิดรวบยอด

การเล่าเรื่องที่ฟังให้ผู้อื่นเข้าใจ การเรียงลำดับเหตุการณ์เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่ฟัง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้

เนื้อหา

การเล่าเรื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูทบทวนเรื่อง ช้างเกเร

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูแถบประโยคเรื่องช้างเกเรที่เขียนไว้ครั้งก่อน
2. ครูให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง
  - ในเรื่องมีสัตว์อะไรบ้าง
  - ช้างมีนิสัยอย่างไร
  - วันหนึ่งช้างเดินไปพบสัตว์อะไร
  - ช้างทำอย่างไรกับมด
  - มดทำอย่างไรกับช้าง
  - ช้างรู้สึกอย่างไรเมื่อถูกมดกัด

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันเล่าเรื่อง ช้างเกเร อีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนการสอน

แถบประโยคเรื่องช้างเกเร

การวัดและประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. ความถูกต้องในการตอบคำถาม

แผนการสอนที่ 30

ความคิดรวบยอด

การเล่าเรื่องที่ได้ฟังให้ผู้อื่นเข้าใจ การเรียงลำดับเหตุการณ์เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์จากภาพต่อเนื่อง 3 ภาพได้

เนื้อหา

การเล่าเรื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ครูให้นักเรียนดูภาพต่อเนื่องเหตุการณ์ จำนวน 3 ภาพ ที่ลำดับตามลำดับ ถามนักเรียนว่ามีภาพอะไรบ้าง

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนดูภาพทั้ง 3 ภาพ บอกนักเรียนว่าคือภาพของต้นไม้
2. ครูถามนักเรียนว่าภาพไหนควรจะเป็นภาพแรก ภาพไหนควรจะเป็นภาพที่ 2 และภาพที่ 3 จากนั้นครูจึงบอกนักเรียนว่าภาพแรกเป็นภาพของเมล็ด ต่อมาต้นไม้ก็โตขึ้นมีใบ และมีต้นสูงขึ้นมา

3. ครูแจกภาพเหตุการณ์ต่อเนื่องให้นักเรียนคนละ 3 ภาพ ให้นักเรียนเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ตามความคิดของตนเอง

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนเสนอผลงานของตนแล้วให้เพื่อน ๆ และครูช่วยกันดูความถูกต้อง

สื่อการเรียนการสอน

ภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง

การวัดและประเมินผล

1. ความถูกต้องในการเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวน้ำฝน นกน่อง
วันเดือนปีเกิด	20 มกราคม 2518
สถานที่เกิด	อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	17/164 หมู่บ้านพฤษภา 10 ซอย 15 ถนนบางกรวย-ไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี 11150
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 56 (บ้านหนองกระทุ่ม) ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอกำแพงบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนท่าช้างวิทยาคาร จังหวัดสิงห์บุรี
พ.ศ. 2540	ค.บ.เอกการศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2545	กศ.ม. เอกการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร